NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 167 | Łódź, Poniedziałek, 20 lipca 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. pocz. 1.06 | לאדז, מאנטאג פ' דברים א' אב תרצ"ו | 14-טער יאהרגאנג

רעוואלוציע אין שפאניען

פאשיסטיש-מאנארכיסטישע ארמעע מארשירט אויף מאדריד. — קאמפען אין סעווילא און בארצעלאנא. — קיין באהן און קיין פאסט נישט טעטיג. — מאראקא אין די הענד פון די רעוואלוציאנערן

שפאנישע ארבייטער מאביליזירט אין קאמף מיט די פאשיסטען

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)
די שפאנישע רעגירונג האט זיך אנגעגעבען אין דעמיסיע. פרעמיער איז געווארען זשיראל, אין נייעם מיניסטעריום זענען 5 מיניסטארען פון דער רעפובליקאנער אוניע, 3 פון דער נאציאנאל - רעפובליקאנער און איינער פון די לינקע קאטאלאנער.

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)
די מאדרידער ראדיא - סטאציע טיילט מיט, אז די נייע רעגירונג האט ארויסגעשיקט א רייהע דעקרעטן, וועלכע אננולירן דעם באלאגערונגס־צושטאנד וועלכער איז ערקלערט געווארען דורך די צוריקגעטרעטענע. אנדערע דעקרעטן האבן פונאנדערגעלאזט אלע מיליטער - אפטיילונגען, וועלכע האבן זיך געשטעלט אויפ'ן צד פון די אויפשטענדיגע.

מארש פון די רעוואלוציאנערן

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
לויט נישט באשטעטיגטע ידיעות מארשירט קיין מאדריד א פאשיסטיש - מאנארכיסטישע ארמעע וועלכע איז ארגאניזירט געווארן אין דרום־שפאניען.

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
פון גיבראלטאר מעלדעט מען, אז א טייל מיליטער וואס איז געקומען פון מאראקא איז ארויף אין קאדיקס און אוועק קיין סעווילא, כדי זיך צו פעראייניגען מיט די אויפשטענדיגע און גמינזאם צו מארשירען אויף מאדריד.

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)
אין בארצעלאנא קומען פאר שווערע קאמפען צווישען רעגירונגס - מיליטער און די אויפשטענדיגע.

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
דער גאנצער שטח אויף מערב פון גיבראלטאר האט זיך אונטערגעגעבען די אויפשטענדיגע. 3 קריגס־שיפען, וואס זענען ארויסגעשיקט געווארען פון שפאניען געגען די אויפשטענדיגע אין יאקאט זענען אריבערגעגאנגען אויף דער זייט פון די אויפשטענדיגע. גענ. פראנקא געפינט זיך אין מעליליא און הערשט איבער גאנץ שפאניש מאראקא, די צוזונטעוועטע האבען פארנומען די בערג און שאסעען.

אפגעשטעלט די באוועגונג

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
היינט איז נישט אנגעקומען פון שפאניען קיין איין צוג. ווי מען מעלדעט, זענען גרעסערע אונרוהען אויסגעבראכען אין וואלענציא בילבאא, קאדיקס און סעווילא.
די פאסט האט היינט נישט צוגעשטעלט קיין שום צייטונגען פון שפאניען.

גענ. פראנקא דער אנפיהרער

טאנזשיר, 19 (ספ. טעל.)
די רעגירונגס - עראפלאנען זענען היינט אנגעקומען פון שפאניען קיין מאראקא און באמבארדירען די ארטשאפטען לאראש, צעאוטא און מעליליא. די עראפלאנען פון די אויפשטענדיגע האבען געקעמפט מיט די רעגירונגס - עראפלאנען אין דער לופט. גענ. פראנקא פיהרט אן מיט די אויפשטענדיגע, ווי מען זאגט, בעהערשען די אויפשטענדיגע די לאגע אין גאנץ שפאניש מאראקא.

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
„רייטער" מעלדעט פון גיבראלטאר, אז 20 טויזענד זעלנער פון פרעמדען - לעגיאן האט זיך געוואלט פעראייניגען צו די אויפשטענדיגע אין מאראקא. פון קאטאגענא זענען געכטען ארויסגעפאהרען 2 קריגסשיפען קיין מעליליא. פיהרענדיג פיל רעגירונגס־מיליטער.

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
פון ראבאט מעלדעט מען, אז דער פיהרער פון די רעוואלוציאנערן, גענ. פראנקא האט פארעפענטליכט דורך ראדיא, אז גאנץ אנדאלוזיען, וואלא—דאליד און בורגאס געפינט זיך ביי די רעוואלוציאנערן.

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)
די שפאנישע רעגירונג האט ארויסגעטראגען א קאמוניקאט וועגען בעזייטיגען פון זייערע אמטען די גענעראלען פראנקא און קאקאטעלעס.
4 קאנטראפעדארשיפען האבען בעקומען א בעפעהל ארויסצופאהרען קיין אפריקא געגען די אויפשטענדיגע, איינער פון זיי האט זיך אפגעזאגט אויסצופיהרען דעם בעפעהל.
דער אויפשטאנד אויף די קאנארישע אינזלען פערשפרייט זיך, וואס פאלמאס געפינט זיך אין די הענד פון די רעוואלוציאנערן.

אין פערטיידיגונג פון דער רעפובליק

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)
נעכטען אין אוונט האט דער אינערן־מיניסטער דורך ראדיא פארעפענטליכט אן אויפרוף צו אלע ארבייטער־ארגאניזאציעס, דער אויפרוף פראקלאמירט אן אלגעמיינעם שטרייק אין די געגענדען, וועלכע זענען ארומגענומען מיט'ן אויפשטאנד, דער שטרייק וועט דויערן ביז די רעוואלוציע וועט דערשטיקט ווערען.
דער ארגאן פון די לינקע סאציאליסטען האט פערעפענטליכט אן אויפרוף. וועלכער רופט די ארבייטער [illegible] די דעמאקראטישע רעוואלוציע, צו מאביליזירען די כוחות און שטיצען די רעגירונג אהן שום פארבעהאלט זיי אויך צום קאמף מיט'ן פאשיזם אויף לעבען און טויט"

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
אין בארצעלאנא זענען די מיטגלידער פון די ארגאניזאציעס פון פאלקס-פראנט מאביליזירט און זענען קאנצענטרירט אין די לאקאלען פון זייערע ארגאניזאציעס, די ידיעה וועגען דעם, אז עטליכע מיליטער־אנפיהרער האבען אפגעזאגט צו פאלגען און עטליכע פולקען זענען פונאנדערגעלאזט געווארען, האט געמאכט א שטארקען איינדרוק, ס'זענען ארעסטירט געווארען פיל מיטגלידער פון די רעכטע ארגאניזאציעס.

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)
שפעט ביינאכט איז פערעפענטליכט געווארען א קאמוניקאט אז אין בארצעלאנא איז פולשטענדיג רוהיג. אין סעווילא האט די מאכט ארויסגעגעבען פעראָרדנונגען צו דערשטיקען די רעוואלוציע.

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)
די נאכט אין מאדריד איז אריבער רוהיג, 40 עראפלאנען זענען ארויסגעפלויגען קיין מאראקא, כדי צו ווארפען די רעגירונגס־אויפרופען, די עראפלאנען האבען מיטגענומען באמבעס, די גרובען־ארבייטער זענען אוועק קיין סעווילא, כדי צו קעמפען מיט די אויפשטענדיגע.

6 טויזענד בערג־ארבייטער פון אסטוריע געפינען זיך אויפ'ן וועג קיין מאדריד, כדי צו פערשטארקען די רעגירונגס־כוחות.

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)
האלב פיר נאכמיטאג האט דאס אינערן־מיניסטעריום פערעפענטליכט א קאמוניקאט, לויט וועלכע די אויפשטענדיגע האבען זיך אונטערגעגעבען אין בארצעלאנא און מאראגא. אין מעליליא האבען די אויפשטענדיגע געליטען א שווערע מפלה, פיל זענען אוועק אויף דער פראנצויזישער טעריטאריע.

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)
די רעגירונג טיילט מיט, אז די אויפשטענדיגע בעוועגונג איז בעהערשט געווארען אין דריי צענטרען וואו זי איז געווען אמשטארקסטען און נעהמליך: בארצעלאנא, סעווילא און מאלאגא.
פון גיבראלטאר מעלדעט מען, אז אין די שפאנישע דערפער זענען פארגעקומען בלוטיגע צוזאמענשטויסען, ס'זענען פאראן פיל דערהרגעטע.

טאג-טעגליך

ווי אזוי וועט מען רעאגירען?

די היטלעריסטישע מאכט אין דאנציג האט ווידער אפגעטון א שטיקעל ארבייט, וועלכע איז זיכער דיקטירט געווארען פון בערלין.
מיט איין פעדער־שטריך האט גרייזער אפגעשאפען די קאנסטיטוציע, וועלכע שטעהט אונטער'ן שוץ פון דער פעלקער־ליגע און פרי אכטונג צו געבען, אז די חאזיגע קאנסטיטוציע זאל אפגעהיטען ווערען, האט די פעלקער־ליגע אריינגעזעצט איהר הויך־קאמיסאר אין דאנציג.
שוין באלד טאטרעם, ווי די היטלעריסטען האבען בעקומען די מעהרהייט אין דאנציגער סענאט האבען זיי געפרובט צו דערשטיקען די אפאזיציע און פוילישע ארגאניזאציעס דורך אנטי־קאנסטיטוציאנעלע פעראָרדנונגען שטענדיג אבער האט רעאגירט דער הויך־קאמיסאר דורך פעלקער־ליגע און די דאזיגע פעראָרדנונגען זענען בטל געווארען.
לעצטענס אבער האט היטלער און זיינע פערטרעטער אין דאנציג זיך איבערצייגט, אז די פעלקער־ליגע איז אזא מין אינסטיטוציע, וועלכע מ'קען ארויסשטעלען א צונג, אין בוכשטעבליכען זין פון ווארט, און זי זאל אפילו דערויף נישט רעאגירען, און דעריבער האט גרייזער אהיימפאהרענדיג פון גענף, איבער בערלין, קיין דאנציג, בעקומען דירעקטיוען פון קאנצלער - פאלאץ צו הערען די פעלקער־פעראזאמלונג ווי אין קאטער און אונטערדריקען די אפאזיציע דורך פערמאכען איהרע פעראיינען, פרעסע און דרוק... שוידהאפט.
די דאנציגער און בערלינער מושלים האבען דערפיהלט, אז די אפאזיציע פערשטארקט זיך בסדר און פון דער זייט דראהט א געפאהר פאר דעם איצטיגען תחושים אין דאנציג.
ווי אזוי וועט רעאגירט ווערען אויף דעם נייעם שפיצעל פון די היטלעריסטען? פון גוט־אינפארמירטע קרייזען טיילט מען מיט, אז פוילען, וועלכע איז קודם־כל פעראינטערעסירט דערין וואס עס טוט זיך אין דאנציג, וועט אננעהמען אן אפווארטענדע שטעלונג, פוילען האט צוגעזאגט צו דער ליגע אז ווען מען ביז די נעכסטע יוריסטען וועלען פארשלאגען, אנאליזירען און ארויסגעבען א מיינונג, צי די נעכטיגע פעראָרדנונגען פון גרייזער זענען אין הסכם מיט די רעכט, וועלכער דער דאנציגער סענאט האט בעקומען פון דער פעלקער־ליגע, אדער נישט. ערשט דעמאלט וועט פוילען אננעמען א שטעלונג צו דער גאנצער פראגע.
קענענדיג די קאנסטיטוציע און די פראצעדור פון דער פעלקער־ליגע, דוכט זיך, אז ס'וועט אויסקומען לאנג צו ווארטען אויף דער דאזיגער שטעלונג.

אונזער ווארט

נאך א פראצעס אין ראדאם

היינט הויבט זיך אן אין ראדאם דער פראצעס געגען א גרופע פויערים, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין אויספיהרען אנפאלען אויף יודען, בעת זיי זענען אנטלאפען פון זייער וואוין־ארט, פון קליינעם שטעטעלע קוזיף, און די גרעסערע שטעטלעך ווי פשיטיק און ראדאם אויס מורא פאר אן איבערפאל מצד די פויערים.
דאס מאל איז דער פראצעס אהן „סטראגאנעס", אהן „שיסערייען פון פענסטער", אהן „500 חע-וואלווערען", וואס יודען האבען געהאט בעהאלטען, אהן „בויקא" און „באיקאט" און דאך —
דאך איז מען בעפאלען די יודען, וועלכע זענען אנטלאפען פון שטעטעל מיט זייערע ווייבער און קינדער אויף פוהרלעך און צופוס, געשלאגען אהן רחמנות, נישט געשוינט קיינעם קיין אלטע לייט און נישט קיין פיצעלעך קינדער, איינעם פון די יודען האט מען דערהרג'עט אויפ'ן ארט, דאס איז דער לדויש מאניש פאזנאנסקי, אנדערע האבען זיך לאנגע וואכען און חדשים געהיילט אין ראדאמער שפיטאל און פיל פון זיי זענען געבליבען איבעריגע קאליקעס,
מיט וואס ווילען איצט די זעלבע ענדעקישע אדוואקאטען וואס טרעטען אויף אין דעם היינטיגען פראצעס פערטיידיגען זייערע קליענטען? וואס האט אין דעם פאל פלומרשט פראוואצירט די „אומשולדיגע" פויערים, אז זיי זאלען שלאגען און מארדען יודען? כיבא, אז די ענדעקישע פערטיידיגונג וועט אננעהמען די טעזע, וועלכע זי האט געוואלט ארורכ־פיהרען ביים פשיטיקער פראצעס, אז בלויז דאס בעזייען זיך פון א יודען אין גאס הייסט שוין פראוואקאציע... אחער גאר זיי וועלען גערן אין דער ריכטונג, אז שלאגען און מארדען יודען דארף נישט בעשטראפט ווערען.
מיר מאכען נישט קיין שום אויספיהרונגען פון די אלע פראצעסען, וועלכע זענען שוין אויף דעם געריכט פארגעקומען, און וועלכע וועלען נאך פארקומען פאר אונז איז דער ענין א קלארער, אומעטום וואו מ'האט געשלאגען יודען איז עס געווען אהן שום מאטיוו, אהן שום סיבה. דער המון ווערט בעוואוסט היינט אויפגעהעצט דורך די ענדעקישע אנפיהרער, די העצע שטויסט די נאאיווע אנהענגער צו פערברעכענס, וועלכע שטייגען בסדר ביז זיי געהען איבער אין שלאגען און אויך מארדען יודען.
דער היינטיגער פראצעס וועט די אנפאלען אויף די קוזיפער יודען וועט זיין נאך א בלוטיג בלעטעל אין אונזער מארטירער - געשיכטע, וועלכע וועט אונז אבער נישט דערפיהרען צו פערצווייפלונג, נאר צו האפען אויף בעסערע צייטען.

ה.

א בעלוינונג פון 100 דאלאר
פאר א בילד

בעקומט דער, וועלכער וועט בעזיצען א גרופען-שול-בילד פון קאנשטאדט'ס שולע פון די יאהרען 3—1901 מיט'ן לעהרער קייזער אדער וועלכער ס'איז אנדערער שול-לעהרער פון דעמאלסדיגען לעהרער-פערסאנאל. אויפ'ן גרופען-בילד געפינט זיך צוו. אנד. דוד דובעלעווסקי, דאן א בעקער-יונגעל, זוהן פון צאלקע בעקער. געוואוינט דאן אויף ווכאדניא 29 איצט איז ער בעקאנט אלס דוד דובינסקי בעקאנטער ארבייטער-פיהרער אין אמעריקא, און געפינט זיך איצט אין לאדז.
ווער עס בעזיצט דאס בילד, קען זיך ווענדען צו יעדער צייט ביי מ. נאוואראסקי, וואולטשאנסקא 4. טעל. 137-35.

היינט—לויה פון גען. ארליטש=דרעשער

מלוכה=פרעזידענט און הויפט=מיליטערישער אנפיהרער אויף דער לויה

גדיניע, 19. (ספ. טעל.) אין דער לויה פון גען. ארליטש-דרעשער, וועלכע קומט הייגט פאר אין גדיניע וועט אנטיילנעהמען דער מלוכה פרעזידענט מאשטשיצקי, דער הויפט מיליטערישער אנפיהרער גען. רידז-שמיגלי, דער קריגס-מיניסטער קאספזשעצקי און אנדערע רעגירונגס-פארשטעהער.

אלס אנפיהרער פון דער לויה איז נאמינירט געווארען גען. וויעניאווא דלוגאשאווסקי, אין דער לויה וועלען אויך אנטיילנעהמען די מארשאלקעס פון סיים און סענאט.

די ספעציעלע קאמיסיע, וועלכע איז דעלעגירט געווארען אויסצופארשען די סיבה פון דער טרא-גישער קאטאסטראפע האט נישט ארויסגעטראגען קיין שום בעשלוס, דעם צוקלאפטען עראפלאן איז איבערגעשיקט געווארען קיין ווארשא. וואו די קאמיסיע וועט ערשט אנהויבען די ארבייט.

דעמאנסטראציעס געגען דעם דייטשער אמבאסאדאר אין לאנדאן

לאנדאן, 19. (ספ. טעל.) נעכטען זענען פאר דער דייטשער אמבאסאדע פארגעקומען דע מאנסטראציעס אלס צייכען פון פראטעסט געגען דעם פערמשפטען אויף טויט דעם דייטשען קאמוניסט ערגאר אנדרע, די דעמאנסטראנטען האבען פער לאנגט ארויסציזאזען איהם אויף דער פריי.

בונדישער פארטיי-ראט בעשלאסען

נישט אנטיילצונעמען אין די וואהלען צו די יודישע קהלות

ווארשא, 19 (טעל.)
די בונדישער פארטיי-ראט האט ענטגילטיג בעשטעטיגט דעם בעשלוס פון צ.ק. פון בונד זיך נישט צו בעטייליגען אין די וואהלען צו די יודישע קהלות.

בכלל הערשט נאך א כאאס צו די וואהלען צו דער ווארשעווער קהלה.

די אונטערהאנדלונגען צווישען דער „אגודה" און „מזרחי" וועגען א געמיינזאמער ליסטע האבען נישט דערפיהרט צו קיין רעזולטאט די „מזרחי" יוועלכע געהט אין א געמיינזאמער ליסטע מיט די ציוניסטען.

היינט זענען שוין אין דער קהלה געקומען דעלעגאטען פון די פערשידענע גרופען, כדי נאך צוקאנטראלירען צי זייערע מענשען געפינען זיך אין די וועהלער רשימות.

פון קראקא מעלדעט מען, אז דארט איז גע-קומען צו א בלאק צווישען אגודה, מזרחי און פועלי-אגודת-ישראל.

נאך דער דייטש=עסטרייכישער פערשטענדיגונג

ווערען מאסענווייז בעפרייט די נאצים אין עסטרייך

בערלין. 19 (ספ. טעל.)
אין גאנץ עסטרייך בעפרייט מען מאסענווייז די נאציאנאל-סאציאליסטען, וועלכע זענען ביז איצט געזעסען אין די עסטרייכישע טורמעס.

בערלין, 19 (ספ. טעל.)
פון ווין מעלדעט מען, אז דער געוועזענער עסטרייכישער געזאנדטער אין רוים, גראף רינטעלען, וועלכער איז פערמשפט געווארען אויף אייביגער טורמע אין צוזאמענהאנג מיט'ן מארד פון קאנצלער דאלפוס, איז איבערגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. אין בערלין ערווארט מען אן אמ=נעסטיע פאר רינטעלען.

פראצעסען פאר ראסען-שאנדע און געלד=אויספרעסונג

קעלן (יט"א) לויט א בעריכט פון דעם „וועסטדויטשען בעאבאכטער" איז אין געריכט אין אכען ביי פערמאכטע טירען פארגעקומען א פראצעס געגען א ארטיגען יודישען קצב, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען אין א פרוב צו בעגעהן א ראסענשאנדע. צוויי קריסטליכע גאסען-הענדלער און איין געמיזע-הענדלערין זענען אנגעקלאגט גע ווארען פאר שיקאנירען און אויספרעסען געלד ביי דעם יודישען קצב

דאס געריכט האט דעם יודישען קצב פער משפט צו 5 חדשים ארעסט ביידע גאסען-הענדלער זענען פערמשפט געווארען צו 12 חדשים תפיסה יעדער און די געמיזע-הענדלערין צו 18 חדשים. די לעצטע איז חוץ דעם פעראורטיילט צו פערלי רען די בירגערליכע עהרענרעכט אויף א טשך פון 5 יאהר.

גלאוונער כוליגאנעס ווארפען א יוד אין וואסער אריין

גלאוונא, 19 (טעלעפאניש)
נעכטען בייטאג ווען אויף דער פליאושע אין גלאוונא זענען געווען פיל מענשען האבען זיך 3 ענדעקישע כוליגאנעס ערלויבט אויף אנ'אונער=הערטען ארויסטריט.

ביים וואסער איז געשטאנען א לאנג-געקליי-דעטער יוד. די כוליגאנעס האבען איהם אנגענו=מען ביי די הענד און פיס און אזוי געווארפען אין די מלבושים אין וואסער אריין. דעם יוד האט מען ארויסגעראטעוועט. די כוליגאנעס זענען געווען אנגעטאן אין פייערלעשער-מונדירען.

די פאליציי אין גלאוונא זוכט די כוליגאנעס.

שושניג וועט זיך טרעפען מיט היטלער'ן

וויען, 19 (ספ. טעל.)
דער קאנצלער שושניגג איז ארויסגעפאהרען אויף אפרוה קיין גולעגען, ווי בעקאנט געפינט זיך אין בערכטעס-גאזען, א שעה פון גולעגען דער קאנצלער היטלער.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע, וועגערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9. טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אוועטר
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32
עמפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אוועטר

א קוואליפיצירטע
פערקויפערין
אין דער שיך-בראנזשע
ווערט געזוכט.
אפערטען אין אדמ. אונטער „A.A."

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (מענער-שוועכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אוו.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג ונער-זשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אוועגד אויף נארוטאוויטשא 13. —:;— צוגענגליכע פרייזען פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

לאדזער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארן=פאריין
אויף פיעטריקאווער 31. וו. 22
טעלעפאן 264-38.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות. אויסגעגליכט סכסוכים און געפיהרט פלפ'ערלי דירות און עקסמיסיע-פראצעסען.

גינעקאלאגישער אמבולאטאריום
ביים
„לינת הצדק"
צעגעלניאנא 17
טעל. 115-11
איז טעטיג יעדען טאג פון 9—10 פריה און פון 3—4 נאכמ.
אונטער דער לייטונג פון די בעסטע ערטליכע ספעציאליסטען.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג · אוראלאג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139-88.
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטן
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

Starszy Felczer
B JOSKOWICZ
פולנאצנא 4, טעל. 141-86
נעמט אן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ"מ
מעגליך פאקען-שטעלען מיט פרישע קראוויאנקע.

גערעדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערציינגט אייך
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 גאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

Dr. J. LUBICZ
כירורג און ארטאפעד
צוריקגעקעהרט.
9 פאלודניאווא 9
ארדינירט אויך אין וווישניאווא=גורא
ווילא אגינסקי.

לעבער
ווערען אויסגענצט ביליג
ביי ג. נארדמאן
שרודמיעסקא 8

Dr. med
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

עלטסטער פעלדשער
ש. דרעש
לומאמירסקא 4, טעל. 184-78
נעמט אן פון 8—10 פרי, פון 1.30—4 נ"מ און פון 6—7 אוונט.

אכטונג, פארבען-הענדלער!
עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז דאס בעוואוסטע
פארבען-געשעפט א. פ.
„ל. ה. בערגער"
לאדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווירקליך געעפנט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאדזער און פראווינצער קונדשאפט.

CUKIERNIA
„ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72
עמפפעהלט
אויסגעצייכענטע לאדעס
צוזאמען מיט סאדא-וואסער און וואפלעס א פארציע 35 גר.
יארסקע אוועגדברויטען
פון 4 גענג צו 1 זל.

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8-11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב — פון 8—1 בייטאג.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק,
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

Lek.-Dentysta
Jakób Karmazyn
פאלודניאווא 2, טעל. 114-36
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—7 נאכמ.

אויערען, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאר ישעס פון 9-2 און פון 4-8 אוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען= גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
ביינער-כירורג=ספעציאליסט
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42

דעפעשע צום מינ. אידען

פון קאמיטעט פאר יודישע דעלעגאציעס

ווענן פערגוואלדיגן די קאנסטיטוציע אין דאנציג

ג ע נ ף, 19 (יט"א טעל.)

דער פארזיצער פון קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס ד"ר סטיפען וויז, האט אין נאמען פון קאמיטעט ארויסגעשיקט צום פארזיצער פון פעלקער־בונד מיניסטער אידען, פאלגענדע דע־פעשע:

„דער קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס, וועלכער איז בערופן צו בעשיצן די יודישע רעכט, איז ערנסט בעאונרוהיגט צוליב די ידיעות פון דייטשע פלענער וועגן אפשאפן די קאנסטיטוציע אין דאנציג. דער קאמיטעט ווענדעט די אויפמערק־זאמקייט פון אייער עקסעלענץ דערויף, אז דאס אפשאפן די קאנסטיטוציע אין דאנציג בעדראהט די רעכט פון די יודען וואס זענען גאראנטירט דורך די קאנסטיטוציע און דעם פעלקער־בונד.

א באמבע מיט א זייגער־מעכאניזם

האט אויפגעריסען נעבען א יודיש געשעפט אין ווילנא

ווילנא, 19 (יט"א טעל.)

1 א זייגער ביינאכט האט אויפגעריסען א באמבע נעבען דעם יודישען געשעפט „מעקלאיזיל", דאס געשעפט געהער צום יודישען סטאלער־צעך.

די באמבע איז געווען פערבונדען מיט א זייגער־מעכאניזם, די עקספלאזיע איז געווען א שוואכע, ס'ווערט געפיהרט אן אויספאָרשונג.

פראצעס פון דוד פראנקפורטער

קומט פאר אין אקטאבער

ג ע נ ף, 19 (יט"א טעל.)

דער פראצעס פון דוד פראנקפורטער, וועלכער האט דערשאסען דעם נאצי־פיהרער אין דער שווייץ גוסטלאף, וועט פארקומען אין חודש אקטאבער.

א הסכם צווישען טראצקי'ן און סטאלינ'ען?

לאנדאן, 18 (ספ. טעל.)

„דיילי מייל" פערעפענטליכט א סענסאציאנעלע ידיעה וועגען א פלומרשטער פערשטענדיגונג צווישען טראצקי'ן און סטאלינ'ען. טראצקי זאל האבען אנערקענט סטאלינ'ען אלס דעם פיהרער פון דער נייער בעוועגונג, וואס פלאנט ארויסצורופען א וועלט־רעוואלוציע. דער 4־טער אינטערנאציאנאל, טראצקי'ס ארגאניזאציע זאל אונטערשטיצען ווע־רען סטאלינ'ען. די צייטונג דערציילט ווייטער, אז די צענטראלע פון דער נייער ארגאניזאציע וועט זיך געפונען אין פראג. דער 4־טער אינטערנאציאנאל זאל האבען בעקומען 20 מיליאן מארק אויף רעוואלו־ציאנערע פראפאגאנדע אין פראנקרייך

„פעלקישער בעאבאכטער" אויסגעטראכט

אנ'אינטערוויאו מיט עמיר אבדול־אה

ווענען פעראייניגען עבר־הירדן מיט סיריען

בערלין, 19 (יט"א טעל.)

דער אפיציעלער נאצי־ארגאן „פעלקישער בע־אבאכטער" האט היינט פערעפענטליכט א אינטער־וויאו, מיט עמיר אבדולאה, וועלכער האט ספעציעל געזאלט צוגעקויפט ווערען דורך דער צייטונג.

אין דער אינטערוויאו זאגט זיך עמיר אבדולאה ארויס פאר פעראייניגען עבר־הירדן מיט סיריען, לויט דעם עמיר זאלען שוין איצט פארקומען אונטער־האנדלונגען וועגען דעם צווישען דער בריטישער און פראנצויזישער רעגירונג.

דער עמיר זאל ווייטער האבען ערקלעהרט, אז ער שטיצט די פאן־אראבישע בעוועגונג און האט סימפאטיע פאר דעם קאמף פון די ארץ־ישראל דיגע אראבער, הגם אין עבר־הירדן וועלען נישט אנגעווענדעט ווערען די מעטאדען וואס אין ארץ־ישראל.

דער עמיר אבדולאה האט ווייטער געזאלט ערקלעהרען, אז ס'איז נויטיג אנ'אראבישער היטלער, וועלכער זאל פעראייניגען אלע אראבער, כדי צו שאפען די גרויסע אראבישע מלוכה.

לאנדאן, 19 (יט"א טעל.)

די יודישע טעלעגראפען אגענטור דערוויסט זיך, אז דער אינטערוויאו מיט עמיר־אבדולאה, וועלכער איז היינט אפגעדרוקט אין „פעלקישען בע־אבאכטער" איז פון גרונד אויס פאלש, די ענגלישע רעגירונג פיהרט נישט קיין שום אונטערהאנדלונגען מיט פראנקרייך וועגען סיריען און עבר־הירדן, די יט"א דערוויסט זיך אויך, אז דער עמיר אבדולאה ווירקט בערוהיגענד אויף די ארץ־ישראל'דיגע אראבער

פירטער חודש פון די אונרוהען

47 דערהרגעטע יודען, 200 פערוואונדעטע

ירושלים, 19 (יט"א טעל.)

ארץ־ישראל איז היינט אריין אין 4 חודש פון די אונרוהען, די צאהל דערהרגעטע יודען בע־טרעפט 47, צאהל לייכט און שווער פערוואונדעטע בעטרעפט 2000, דער בריטישער גארניזאן בע־טרעפט 95 טויזענד מאן, א הויך פאליציי און הילפס־פאליציי.

וויטערדיגע טעראר־אקציע

ירושלים, 19 (יט"א טעל.)

דער היינטיגער אפיציעלער קאמוניקאט טיילט מיט, אז אין בית־שאן האט מען ארעסטירט 2 יו־דען, ביי וועלכע מ'האט געפונען באמבעס און אמוניציע.

בעוואפענטע אראבישע באנדעס זענען בעפא־לען דאס געשעפט פון ישראל קאדיאנו, זיי זענען פערטריבען געווארען.

אראבישע טעראריסטען האבען היינט אנגעגריפען די קאלאניעס עין־הרוד, רמת הכובש און ברית־ענים, זיי זענען פערטריבען געווארען.

אין דער קאלאניע קלמניה איז לייכט פערוואונ־דעט געווארען דער יודישער שומר אברהם בארעצקי.

ירושלים, 19 (יט"א טעל.)

אראבישע טעראריסטען האבען אין בית־שאן בע־שעדיגט נאפט־רעהרען, וואס פיהרען קיין חיפה, די רעהרען זענען דורכגעלעכערט געווארען אין עטליכע ערטער, מ'האט דעם שאדען באלד פערריכט

אין גן־נפתלי האבען די אראבער פערניכטעט א פרדס פון 30 דונאם.

באמבע אין תל־אביב

ירושלים, 19 (יט"א טעל.)

ביים גראבען זאמד, וואס געפינט זיך נישט ווייט פון דער אנגלא־פאלעסטיין, ־באנק האט מען געפינען א גרויסע באמבע, וועלכע איז געווען פער־בונדען מיט'ן עלעקטרישען שטראם. אזוי ארום איז געלונגען אויסצומיידען א שווערע קאטאס־טראפע.

א באמבע אויף א יודישען אויטאבוס

ירושלים, 19 (יט"א טעל.)

די יודישע פאסאזשירען, וועלכע זענען היינט געפאהרען מיט אנ'אויטאבוס פון מאנטעפיארע קיין ירושלים זענען על־פי נס נצול געווארען פון טויט, אין אויטאבוס האט מען אריינגעווארפען א באמבע. וועלכע האט אבער נישט עקספלאדירט.

אויף 27־טען קילאמעטער פון ירושלים האבען די טעראריסטען בעשעדיגט די וואסער־רעהרען וואס פיהרען קיין ירושלים.

ענטוואפענט אראבישע פאליציאנטען

ירושלים, 19 (יט"א טעל.)

אראבישע טעראריסטען האבען היינט ענטוואפענט 4 אראבישע פאליציאנטען.

א מיליטערישער צוג איז נעבען כרכור ארונטער פון די רעלסען.

אין פסח־תקוה זענען ארעסטירט געווארען 4 אראבער, ביי וועלכע מ'האט געפונען אמוניציע.

באמבעס זענען היינט געווארפען געווארען אין עזה, באר שבע און אויף דער גרעניץ פון תל־אביב.

נישט ערלויבט צו האלטען קיין הספד

תל־אביב, 19 (יט"א טעל.)

אין צוזאמענהאנג דערמיט וואס דער יפו'ער דיסטריקט־קאמיסאר האט נישט ערלויבט דעם הרב עמיאל צו האלטען א הספד אויפ'ן קבר פון דער־הרגעטען אברהם מזרחי, האבען פערשידענע דעלע־גאציעס אויסגעדריקט זייער סאלידאריטעט מיט הרב עמיאל, די תל־אביב'ער קהלה־פערוואלטונג האט אוועקגעשיקט א פראטעסט־דעפעשע צום הויך־קא־מיסאר וואוקאפ.

בעשלוס פון די פראנצויזישע קאמוניסטען

צו פערטיידיגען די גאנצקייט פון די פראנצויזישע גרעניצען

פאריז, 18 (ספ. טעל.)

אויף דער זיצונג פון דעם פאליטישען ביורא פון דער קאמוניסטישער פארטיי, איז מיט צופרידענהייט אנגערקענט געווארען דער פערלויף פון די פייערליכקייטען פון 14 יולי אונטער דער לאזונג „אייניגקייט פון פראנצויזישען פאלק פאר דער פריי־הייט פון לאנד". דאס פאליטישע ביורא האט אויפ־מערקזאם געמאכט, אויף דער שטעלונג, וואס דייטש־לאנד האט איינגענומען לגבי פראנקרייך און האט עמ־פוילען דעם רעפ. טהאריז, אז ער זאל אויף דער פאר־טיי־קאנפערענץ דעם 26 ר. ח. אין אמיען האלטען א רעדע וואס איהר הויפטטעמע זאל זיין: פראנקרייך וויל לעבען אין גוטע בעציהונגען מיט אלע מלו־כות אהן אונטערשיד, זי וועט זיך אבער קאטעגא־ריש אקעגענשטעלען יעדען פרוב אפצוהיטען די ווירדע און גאנצקייט פון די פראנצויזישע גרעניצען.

די צוגרייטונג צום יודישען וועלט־קאנגרעס

וואהל־בעריכט

זשענעווע, 16. יולי. דאס צענטראל־ביורא פון קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס און פונ'ם וועלט־קאנגרעס טיילט מיט, אז ביז איצט זענען שוין פערהאן רעזולטאטען פון די וואהלען אין 13 לענדער. וועלכע האבען אויסגעקליבען 109 דע־לעגאטען. לעצטענס זענען אנגעקומען ידיעות וועגען פאלגענדע לענדער:

שווייץ: דער צענטראל קאמיטעט פון דעם „שווייצער איזראעליטישען געמיינדע־בונד" האט בעשלאסען צו בעטייליגען זיך אינ'ם וועלט־קאנגרעס און אויסגעוועהלט א דעלעגאציע פון 3 פערזאן, בראש מיט'ן פרעזידענט פונ'ם געמיינדעבונד סאללי מאיער.

בולגאריע: דעם 28. יוני האט די צענטראלע קאנסיסטאריע אויף א פלענאר־זיצונג אויסגע־וועהלט א דעלעגאציע צום קאנגרעס, וואס בעשטייט פון ד"ר ניסים כאוקא־לעי און זשאק פארדאף.

טשילי; אלס דעלעגאט פון דער טשילענישער יודישער בעפעלקערונג צום קאנגרעס איז אויסגע־וועהלט געווארען מיכאל גראיעווער.

עס ווערען נאך דערווארטעט רעזולטאטען פון די וואהלען אין 19 לענדער; די וואהלען אין פוילען און רומעניע זענען אריבערגעטראגען געווארען אויפן 26. יולי.

נאמענטליכע גאסטקארטען צום קאנגרעס ווע־רען ארויסגעגעבען צו פאלגענדע פרייזען: פון 3 ביז 5 שווייצער פראנק פאר דער ערעפענונגס־זיצונג (8. אויגוסט, 9 אין אווענט), פון 2 ביז 3 שווייצער פראנק פאר די רעגולערע זיצונגען; 20 שוו. פראנק פאר אלע עפענטליכע זיצונגען פון קאנגרעס. צו־ליב דער גרויסער אנפראגע ווערט רעקאמענדירט צו בעזארגען זיך מיט די קארטען שוין איצט. ווענדען זיך צוגעגען דעם צום צענטראל־ביורא פון קאנגרעס אין זשענעווע 121 ריו דע לאזאן.

וואהלען אין פראנקרייך צום יודישען וועלט־קאנגרעס

פאריז (יט"א) דעם 19־טען יולי קומט פאר אין פאריז א קאנפערענץ פון די יודישע ארגאני־זאציעס אין פראנקרייך און נארד־אפריקע מיט'ן ציל צו וועהלען דעלעגאטען צום יודישען וועלט־קאנגרעס. מען רעכענט, וועלען אין דער קאנ־פערענץ זיך בעטייליגען 200 פארשטעהער פון פערשידענע ארגאניזאציעס.

פראנצויזישע יודענטום האט געוועהלט 30 דעלעגאטען צום יודישען וועלט־קאנגרעס

פאריז, 19 (טעל. יט"א)

היינט האט זיך פערענדיגט די קאנפערענץ פון די יודישע געזעלשאפטען, ס'זענען געוועהלט גע־ווארען 30 דעלעגאטען צום יודישען וועלט־קאנגרעס כ'זשטען אנטשלאסען געווארען א רייהע רעזאלוציעס צוו. אנדערען א רעזאלוציע, וועלכע פראטעסטירט געגען דער אנטיסעמיטישער העצע אין פוילען און א בעדויערונג־רעזאלוציע צוליב דעם וואס די רו־סישע יודען נעהמען נישט קיין אנטייל אין וועלט־קאנגרעס.

אויספלוגען קיין
יוגאסלאוויען,
רומעניען,
בולגאריען,
טערקיי
מיט דער מעגליכקייט צו פערקירצען אדער פערלענגערן דעם אויפענטהאלט.

אינדיווידועלע ריטשאלטען
אין טשעכאסלאוואקיי, עסטרייך, יוגא־סלאוויען און רומעניען.

פערקויף פון קאמפענסאציע־אקרעדיטיוון.

„אורבי'ס" פיעטריק. 18,
טעל. 249-40.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציעל־ארצט פאר מענער · שוועכע־בע־האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר ארבעטסלאזע — לעגשטע־פרייזען

„פאליטיק פון ציטערדיגע קניען און האלבע מיטלען"

אזוי כאראקטעריזירט ווינסטאן טשערטשיל באלדווינס פאליטיק

ווינסטאן טשערטשיל שרייבט פאלגענדעס וועגען דער איצטיגער ענגלישער רעגירונג:

„דער ערשטער אפשניט פון דער טעטיגקייט פון דעם פארלאמענט האלט ביים פערענדיגען ווערען, און שליסט ער אויך ענדגילטיג אב א לענגערע קאפיטעל פון דער געשיכטע פון ענגלאנד.

זייט עס איז אומגעווארפען געווארען דער קאא־ליציע קאבינעט פון לאיד דושארדוש לעבט מען אונטער א רעגירונג, וואס ווערט אין דער גע־שיכטע אריינגעהען אונטער'ן נאמען פון רעזשים באלדווין־מאקדאנאלד, אין אנהויב האבען זיי געטוישט אבער אין די לעצטע 5 יאהר האבען ביידע רעגירט מיט דער מלוכה אין פאליטישער ברידערליכקייט, ווען אפילו נאמינאל האבען זיי גע־הערט צו 2 פערשידענע פארטייען, וואס האבען רעפ־רעזענטירט צוויי דיאמעטראל פערשידענע וועלט אנ־שויאונגען און אינטערעסען, האט זיך אבער פאקטיש ארויסגעוויזען, אז אין זייער דענקונגס־ארט, טעמ־פעראמענט און אופן פון האנדלען זענען זיי ענ־ליכער צו זיך ווי צוויי פרעמיער זענען ווען עס אמאל געווען.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז יעדער פון זיי איז שטענדיג געווען גענייגט צו דעם, וואס איז ביים אנדערען געווען באהעפט. מאקדאנאלד האט ארויסגעוויזען, אז אין זייער דענקונגס ארט, טעמ־פעראמענט (קאנסערוואטיוו) און סטאנליי באלדווין, — ווען מען זאל נעהמען אין אכט, אז אלס אינדו־סטריעלער איז ער געווען גענייגט צו שוץ־זאלץ — האט ארויסגעוויזען אייגענשאפטען, וואס וואלטען בעסער געפאסט פאר א פארשטעהער פון א מע־סיגען סאציאליזם, בעזונדערס אין פראגע פון אימ־פעריום, אינדיען, עגיפטען און מאנדאט לענדער און קודם כל אין פראגע פון נאציאנאלע פערטיידיגונג האט זיין כאראקטער און שטימונג ארויסגעוויזען דאס וואס מיר זענען גענייגט צו בעצייכענען אלס א געמיש פון א לאבוריסטישען ליבעראלען אנ־שויאונג.

ביידע האבען זעהר גוט פארשטאנען צו באגא־טעליזירען פאליטישע פראגען, צונישט מאכען נייע, אין גרויסען מאסשטאב פערמאסטענע פלענער און אויף דעם וועג האבען זיי אויפגעהאלטען דעם אימ־פעט פון נאציאנאלען היצלענס אימפולס, און דעם פארלאמענט האבען זיי אראפגעצויגען צום ניווא פון קליינליכע דעבאטען. זייער רעגירונג אידעאל ענטשפרעכט אינגאנצען די „אידעאלען" פון איידעל לארד פון גילבערט און סוליוואנס אפערעטקע פון וועלכער מיר לייענען בוכשטעבליך: „ער האט אייגענטליך גארנישט געמאכט, אבער ער האט עס געמאכט זעהר שעהן".

עס איז נישט קיין וואונדער, אז מאקדאנאלד און באלדווין האבען זיך געפינען אין א גלייכער הארמאניע. אנשטאט געגנער אנאנדער אין פארלא־מענט אלס געגנער האבען זיי פערנומען פלעצער איינער נעבען צווייטען אויף דער רעגירונגס באנק אלס גוטע און בעפריינדעטע חברים.

ווי אזוי וועט די געשיכטע אפשאצען זייער רעזשים? דאס איז אפהענגיג דערפון, וואס מען דערקענט אלס די אויפגאבע פון דער איצטיגער היסטארישער עפאכע דורך וועלכער די דאזיגע צוויי מלוכה מענער האבען אונז געפיהרט. צי איז עס געווען א צייט רייף צום געבורט פון א נייער ערא, פאר אינטענסיווערע בעמיהונגען פון אלע קלאסען, פאר דער לעבעדיגסטער אקציע פון דער גאנצער מלוכה? צי האט ענגלאנד נאך דער ער־שעפונג אלס רעזולטאט פון די גרויסע מלחמה, גע־פאדערט א צייט פון רוהיגקייט און שווערפעליגקייט, ווען פארדזשילאן בולען איז נאך דער מלחמה נויטיג געווען רוהיגקייט אין בעט, דאן האט ער יעדענפאלס נישט געקענט געפינען קיין בעסערע ניאנקעס, וואס זאלען בעסער פערשטעהען זיין בע־דערפניש פון רוה און וואס בעסער פערשטעהען צו האלטען דעם פאציענט פון דערווייטענס פון דעם אלעם, וואס פאדערט גייסטיגע אנשטרענגונגען אדער א שטארקע עמאציע.

מען דארף אזא אויפגאבע נישט אונטערשאצען להיפוך. עס איז מעגליך, אז די געשיכטע וועט אמאל פעסטשטעלען, אז זיי ביידע האבען אנגע־טראפען אויף דער ווירקזאמער ליניע און איינהייטלי־כען ווילען פון בריטישען פאלק, אזוי ווי ער האט זיך אויסגעבילדעט און געפינען א אויסדרוק אין דער צייט נאך די שרעקליכע קריגס איבערלעבענישען.

יעדענפאלס, ווען אפילו אונזער אינזעל וואלט געלעגען 1000 קילאמעטער ווייט אויפ'ן אטלאנטי־שען אקעאן, וואלט איך דאן נישט געווען קיין סיבה. צוליב וועלכער מען זאל די דאזיגע רוהיגקייט די יאציע קענען פערקלענערען אהן א שיער, אבער צום אומגליק געפינען מיר זיך נאר 10 לופט־פליה מינוטען פון קאנטינענט אויף וועלכען עס קאכט זיך. דער טומעל פון די ווייטע געשעהענישען האט געמאכט א ברוטאלען סוף צו דער אפשר עטוואס צו שלעפעריגער, אבער יעדענפאלס נישט אונאנ־גענעהמער און נישט אומגליקליכער סצענע.

און ווען עס איז אלזא מיט 4 יאהר צוריק גע־ווארען קלאר, אז דער טעוטאנישער ריז האט ווי־דער אנגעהויבען צו זאמלען געוועהר, מיט דער הילף פון וועלכען ער האט עראבערט כמעט די גאנצע וועלט, איז אין דער לאגע פארגעקומען א שרעק־ליכע ענדערונג. ווען די אונגעבעטענע, אפילו פער־האסטע שטערונג איז געקומען פון דרויסען און האט א קלאפ געטון אין אונזערע ביידע ארימע בע־ריהמטע פריינד, האבען זיי זיך אין ערשטען מאמענט אנטקעגענגעשטעלט דער נייער געשעהענער לאגע מיט א עקשנותדיגען אומגלויבען, זיי זענען אזוי ווייניג גרייט געווען צו אנערקענען די עקזיסטענץ פון דער סכנה, אז זיי האבען זיך בעסער געהאלטען זיך אונטער'ן נעבעל פון גוט אדורכגעטראכטע גארנישט זאגענדע ווערטער, זיי האבען פערמאכט די אויגען אויף דעם וואס זיי האבען נישט געוואלט זעהען. יאהרען זענען פערגאנגען, ווי אין פליה, דער אונהיימליכער פראצעס פון אונטערמינירען דעם אייראפעאישען שלום האט זיך אהן מניעה ווייטער ענטוויקעלט.

אין פריהלינג 1934 איז שוין אבער ווייטער נישט געגאנגען מיט דער דאזיגער שטרויס פאליטיק, זי האט אפגעטרעטען דאס ארט פאר דער פאליטיק פון ציטערענדיגע קניען און האלבע מיטלען. עס איז נישט געמאכט געווארען קיין שום פרוב אנצוגרייפען די אייראפעאישע לאגע מיט א שטארקער האנד, און דאס איז נאך מעגליך געווען.

עס איז אויך נישט געווען קיין רייד וועגען אונטערנעהמען די איינפאכסטע מיטלען צום שוץ פון גרויס בריטאניען. פאר'ן אפלויף פון יאהר האט מאקדאנאלד איבערגעגעבען דעם רעגירונגס רודער וואס איז איהם געווארען אלץ שווערער, זיין פארט־נער: באלדווין איז צום דריטען מאל געווארען פרעמיער. ער האט זיך געווענדעט מיט א אפעל צום פאלק, אז עס זאל זיך ווי אמשנעלסטען אויסוואפ־נען. אבער גלייכצייטיג האט ער געשטעלט א בעדינג, אז די דאזיגע בעוואפנונג זאל נישט אננעהמען קיין צו גרויסען מאסשטאב. עס איז מעגליך, אז באלד־ווין געפינט זיך אונטער'ן איינדרוק, אז דעם וואהל־נצחון פערדאנקט ער זיין פערזאן, אין דער ווירק־ליכקייט האט ער געווינען דעם וואהל קאמף צוליב דעם, וואס דאס פאלק האט נישט געוואלט איבערלא־זען די פאליטישע אנפיהרערשאפט דער סאציאליסטישער פארטיי, צו וועמענס כוח עס האט נישט קיין צוטרוי.

דער נייער אויסגעוועהלטער פארלאמענט איז זיך צו אנגעקומען אונטער'ן דרוק פון דער הארטער ווירקליכקייט, כמעט יעדען חודש האט איהם גע־טראפען א נייער קלאפ. דאס לאנד האט זיך, וואס איז לאנגזאם אויפגעוועקט, אבער איינהייטליך איז עס געקומען צו דער איבערצייגונג, אז דער וועלט שלום איז בעדראהט און אז די זיכערקייט פון אונזער אינזעל איז נישט גאראנטירט. איינציגווייז האט געדוכט דאס פערשטענדניש פון דעם פאקטי־שען צושטאנד, אז נאך 4 יאהר אין וועלכע אלץ האט אויסגעזעהען לייכט און זיכער, קומט א עפאכע וואס איז פינסטער, אונזיכער און פול סכנות.

אז די צייטען האבען זיך געענדערט, אז עס זענען געמאכט געווארען פעהלער אין די אויסרעכ־נונגען, אז עס דערנעהנטערט זיך א צייט פון גע־פאהר, ווען אז מיר זענען נישט גרייט, אז מיר זענען אפילו נישט אומשטאנד צו מאכען פארברייטונגען, וואס ליגען אין די ראהמען פון מעגליכ־קייטען. דאס אלץ ווערט אלס מעהר קלאר פאר אונזער פאלק. דא דארף מען זוכען די סיבות פון דער ערשיטערונג פון פרעמיערס פאזיציע, קיי־נער איז נישט מעהר פון איהם געטראפען פון די ענטוויקלונג פון די געשעהענישען. אבער די פיה־רער פון פאלק זענען אין זייער בעדייטונג פולשטענ־דיג פון זיי אפהענגיג. זייער בעדייטונג איז אפ־הענגיג דערפון, צי און אין וואס פאר א פארם זיי פערשטעהען און רעאליזירען די בעדערפנישען פון טאג. אזוי איז עס, און אזוי מוז עס זיין. א שטורעמ־דיגער ים מוז האבען דרייסטע קאפיטאנען, ווי דאס זאל נישט זיין אונאנגענעהם פאר די עלאסטישע אנהענגער פון דער רעגירונג, מוז עס אבער געזאגט ווערען: די רעגירונג באלדווין—מאקדאנאלד האלט ביים אוועקגעהן. זי וועט נאר נאך לעבען אין די געשיכטע".

„אנשלוס" אהן „אנשלוס"

ווי אזוי מען שאצט אפ אין וויען דעם דייטש־עסטרייכישען הסכם

אין דער „אי. ק. צ." איז פערעפענטליכט פאל־גענדע קארעספאנדענץ פון עסטרייך:

„אדורכפאהרענדיג זאלצבורג האב איך גע־האט די מעגליכקייט צו רעדען מיט א גוטען בע־קאנטען, א אנגעזעהענעם וויענער בירגער, א פער־מעגליכען ווילא־בעזיצער, וועלכער איז א רייהע יאהרען נאך דער מלחמה געווען א ריהריגער גע־זעלשאפטליכער טוער, א אנהענגער פון דער צוריקשטעלונג פון דער האבסבורג דינאסטיע אבער לעצטענס האט ער זיך צוריקגעצויגען פון פאליטי־שען לעבען בעגרעניצענדיג זיך צו דער ראלע פון א אבסערוואטאר.

מיר האבען זיך געטראפען אויף א שפאציר און מיין בעקאנטער האט בעת'ן געשפרעך וועגען דעם דייטש־עסטרייכישען הסכם זיך פלוצלונג אפגע־שטעלט און אנגעוויזען אויף צוויי יונגע לייט, וואס זענען פערביי געגאנגען:

— גיט א קוק! אין זאלצבורג שפאצירען שוין אלע היטלעראווצעס מיט'ן האקען־קרייץ אין דער קלאפע פון דער מארינארקע, און איבעראל הערט מען, אז איטאליען האט פערקויפט עסטרייך צו די דייטשען בכדי זיי אויף אזא אופן אריינצוציהען אין קאמף מיט פראנקרייך און ענגלאנד".

מוסאליני האט שלום געשלאסען און זיך פער־בינדען מיט היטלערן פאר'ן פרייז פון'ם אנשלוס אהן אנשלוס". דער „אנשלוס" פון עסטרייך צו דייטשלאנד זאל זיין נאר א „מאראלישער" אבער דאס מאטעריאלע אריינדרינגען און פערפעסטיגען זיך פון די דייטשע השפעות, די מאטעריעלע פערגיפ־טונג פון עסטרייך מיט'ן היטלעריזם, וועט שוין א צייט געהען זעהר שנעל.

— צווישען די עסטרייכישע מאנארכיסטען הערשט די גרעסטע פערביטערונג, און באמת מוז מען בעוואונדערן די קורצזיכטיגקייט, אז נישט צו בענוצען קיין שארפער ווארט פון דער פאליטיק פון דער קליינער קאאליציע! שושניג האט געשטרעבט פאקטיש אין הערבסט צו רעאליזירען די רעסטאורא־ציע פון די האבסבורגס, ער האט אבער אנגעטראפען אויף אזא הארטען ווידערשטאנד מצד דער קליינער קאאליציע, קודם כל פון יוגאסלאוויען, וועלכע האט פשוט געדראהט מיט א מלחמה, אז נישט האב־ענדיג קיין אנדערען אויסוועג האט ער שלום גע־מאכט מיט היטלערן אויפ'ן יסוד פון מאראלישען אנשלוס. אין הסכם געפינט זיך אויך א פארמולקע, אז דייטשלאנד וועט זיך נישט אריינמישען אין די אינערליכע ענינים פון עסטרייך, צו וועלכע עס ווערט אויך צוגערעכענט די פראגע פון צוריקשטעלען די מאנארכיע: אבער צי שטעלט זיך פאר עמיצער, וואס דענקט רעאל פאר, אז דייטשלאנד וועט ווען עס איז אמאל מסכים זיין, אז די האבסבורגער זאלען צוריקקעהרען אויפ'ן עסטרייכישען טראהן?

— דער פיהרער פון די מאנארכיסטען וויזנער האלט איצט אפ מיט אטאן בעראטונגען איבער דער געשאפענער לאגע, די סיטואציע איז אבער האפנונגסלאז. די מאנארכיסטען פערלירען דעם באדען אונטער די פיס, און די עסטרייכישע היטלעראוו־צעס, וואס ווילען אנהויבען צו בעהערשען די אמ־טען אין דער עסטרייכישער רעגירונג וועלען, זעלבסטפערשטענדליך, אונטערגראבען יעדע מאנאר־כיסטישע אקציע... די פאזיציע זעהט אויס צו זיין פערלוירען!..

ווי דער בעקאנטער פון דעם מיטארבייטער פון „א. ק. צ." האט ווייטער דערקלערט גלויבט מען אין וויען, אז צוליב דער נייער דייטש־איטאליענישער קאנסטעלאציע, וועלען די דייטשען איצט ארויסטרע־טען, אלץ דרייסטער מיט זייערע פאסטולאטען בעזונ־דערס בנוגע דאנציג, וואס איז שוין איצט נישט אזוי ווייט איזאלירט ווי פריהער.

און בעזונדערס שטרייכט מען אונטער אין וויען, אז די דייטשע רייכסוועהר, וועלכע האט גע־זאלט בעוועגען היטלערן צו א בונד מיט איטאליען און צו שליסען אלס רעזולטאט פון דעם בונד, דעם הסכם מיט עסטרייך, איז לכל הדעות נישט גינסטיג געשטימט לגבי פוילען, און אז צוליב דעם וואלטען די אלטע פלענער פון דער פרייסישער ארמעי בנוגע פוילען ווידעראמאל בעקענט ווערען אקטועל.

— עס פעהלט נישט אין פוילען קיין מענשען וואס געבען זיך אפ א חשבון פון דער לאגע און נעהמען ווי געהעריג אין אכט די אונטערדריקטע און בעהאלטענע אין דייטשען אונטערוואסער די אלטע און מעכטיגע פאליטישע קאמפלעקסען..

עס איז אבער גוט אויך 10 יאהר שלום

— אין וויען גלויבט אויך קיינער נישט אין א נאהענטער מלחמה. ווער וואלט איצט דען געדארפט פיהרען מלחמה, און צו וועלכען צוועק? היטלער, נישט אייליענדיג זיך, סיסטעמאטיש און אויף א פרידליכען אופן. דערגרייכט ער זיינע צילען, וואקסט אין כוח און בעוועגט זיך. די צייט ארבייט פאר איהם, און די וועלט טיילט זיך אויף צוויי גרויסע לאגערען.

— און פוילען געפינט זיך פונקט אין דער מיט, צווישען די דאזיגע צוויי לאגערען...

דער מיטארבייטער גיט צו: „איך האב ציטירט דאס אויבענדערמאהנטע געשפרעך אלס א כאראקטע־ריסטישע [illegible] דער אפשאצונג פון דער איצטיגער לא־גע. דאס געשפרעך בעווייזט ווי אזוי אייניגע הויי־זען אין וויען פערקוקען זיך אויף דער צוקונפט".

ווי אזוי דער עקס־קייזער ווילהעלם האט ארויסגערופן הינדענבורג'ן צום טעלעפאן

אין „פארי סואר" איז פערעפענטליכט א נייע קאפיטעל זכרונות פון לעבען אין דאארן פון געארג וואונדערליך, דעם לאנג־יעהריגער סעקרעטאר פון דער קעניגין הערמינא.

די פערשלאסענע וועלט אין דאארן ציהט צו נישט נאר טוריסטען און סתם נייגעריגע, נאר אינ־טערעסירט אויך שטארק די גרויסע מלוכה־מענער. לויט ווי עס דערצעהלט וואונדערליך, האלטען אויס אייניגע מלוכות, דערונטער ענגלאנד, פראנקרייך, האלאנד און דייטשלאנד, אין שכנות מיט דאארן שפיאנען, וואס זייער אויפגאבע איז מיטצוטיילען זייערע רעגירונגען נישט נאר וועגען די פלענער פון עקס־קייזער ווילהעלם, דאס בעקומען ידיעות איז פאר די אגענטען נישט פון די לייכטע זאכען. זיי מוזען אנקומען צו דער הילף פון דער דינער־שאפט פון שלאס אין דאארן און זיי איבערקויפען, דאס איז נישט נאר שווער, נאר טיילמאל אויך אינ־גאנצען אוממעגליך.

בשעתו האבען די פראנצויזישע, ענגלישע און דייטשע שפיאנען בעקומען „סענסאציאנעלע אינ־פארמאציעס" וועגען דאארן פון דארטיגען גערט־נער, ער וואס קען נישט קיין ווארט דייטש און איז קיינמאל אין לעבען נישט איבערגעטרעטען די שוועל פון ווילהעלם'ס פאלאץ, האט דערצעהלט די אויס־לענדישע אגענטען נישט געשעהענע און נישט גע־פלויגענע זאכען וועגען געהיימניספולע נאכט־זיצונ־גען, וואס זאל פלומרשט פארקומען ביי ווילהעלם'ען אין קאבינעט, וועגען געהיימניספולע אעראפלאנען, וואס לאזען זיך ביינאכט אראפ אין דאארן און ענליכע פאנטאזיעס.

דער גערטנער האט מיט די דאזיגע „אינפארמא־ציעס" זיך צונויפגעקליבען א שעהנעם קאפיטאל, נאר ער האט זיך סוף כל סוף אזוי איבערגענומען מיט זיינע פאנטאזיעס, אז ער האט אליין אנגעהויבען צו ליידען אויף האלוצינאציעס, זיינע אינפאר־מאציעס האבען אנגענומען דעם כאראקטער פון משוגעת, אזוי, למשל, האט ער דערצעהלט, אז נעכ־טען ביינאכט זענען געקומען קיין דאארן הינדענבורג' און מוסאליני אויף אעראפלאנען. אין האבען זיך לאנג בעראטען מיט ווילהעלם'ען. נאך דער חאזיגער „אינפארמאציע" איז דער גערטנער פון דאארן אפ־געפיהרט געווארען אין א משוגעים־הויז.

די אטמאספערע, וואס ריגנעלט ארום דאארן ווירקט זעהר שלעכט אויף ווילהעלם'ען. טיילמאל פערלירט ער זיין זעלבסט־בעהערשונג און פאלט אריין אין א ווילדען צארן. וואונדערליך דערצעהלט, ווי אמאל איז ווילהעלם געווארען שטארק אויפגערעגט, דערוויסענדיג זיך, אז הינדענבורג גיט נאך אונטער דעם דרוק פון די נאציס". ער האט אנגעהויבען צו יידלען און איז צוגעלאפען צום טעלעפאן:

— איך וועל זיי ווייזען, ווי אזוי דער קייזער בעגעהט זיך מיט מענשען, וואס קאנען נישט ער־פילען זייערע פליכטען!... איהר וועט באלד זעהן!..

ווילהעלם האט זיך אוועקגעזעצט אויף א שטוהל אראפגענומען דאס טעלעפאן־רעהרעל, און געפא־דערט, אז מען זאל איהם פערבינדען מיט'ן שלאס פון דייטשען פרעזידענט אין בערלין. אין דעם מאמענט האט ער ווארשיינליך פערגעסען, אז ער איז נישט מעהר ווי א מאנארך אין גלות, און אז זיין צארן וועט שוין קיינעם נישט דערשרעקען

באלד האט זיך דערהערט א קלונג — דער ענט־פער פון הינדענבורג'ס פאלאץ.

— האלא — האט ווילהעלם אריינגעשריגען אין טעלעפאן־רעהרעל — רופט צום טעלעפאן הינ־דענבורג'ען!

דאס ארויסרופען דעם פרעזידענט איז געמאכט געווארען אין אזא אומגעוועהנליכער פארם. אז דער סעקרעטער, וואס האט זיך געפינען ביים אפאראט, אויף דער צווייטער זייט פון דער טעלעפאן־ליניע איז איבערראשט געווארען. ער האט געפרעגט ווער עס איז ביים טעלעפאן.

— ווער עס איז ביים טעלעפאן? — האט מיט כעס איבערגעפרעגט דער עקס־קייזער — ווילהעלם— אייער קייזער!... ווילהעלם האט שוין גארנישט פעוויזען דערצו צוצוגעבען, ווייל דער בעאמטער פון דער קאנצעלאריע פון פרעזידענט איז געווען זיכער, אז ער האט צו טון מיט א משוגענעם און האט אויפגעהאנגען דאס „טעלעפאן־רעהרעל". דאס געשפרעך איז געווען פערענדיגט. ווילהעלם איז מיט אמאל שטיל געווארען, דער כעס איז איהם אדורך, ער האט שווער אראפגעלאזט דעם קאפ אויף די הענד און מיט אמאל זיך פערוואנדעלט אין דעם אלטען צובראכענעם מענש.

דאס מאנאטאנע לעבען אין דאארן ווירקט אויף ווילהעלם'ען אזוי שלעכט, אז ער מאכט פערצווייפעלטע פרובען צו בעקומען איינלאדונגען ארויס־צופאהרען אין א אנדער לאנד. אמאל האט ער אנ־געשריבען א בריף צו געארג דעם 5־טען, בעטענדיג איהם, אז ער זאל צולאזען צו בעקומען פאר איהם ערלויבניש צו פערברענגען עטליכע וואכען אין ענגלאנד.

מיט דער צווייטער פאסט איז געקומען דער ענט־פער. ווילהעלם אליין האט געעפענט דעם פאקעט, וואס איז געווען פערזיגעלט מיט גרויסע קרוינע־סטעמפלען. ער האט ארויסגענומען א גרויסען בויגען פאפיר, בעפוצט מיט די עמבלעמען פון שלאס אין ווינדזאר. אויף דעם גרויסען בויגען פון קעניגליכען פאפיר איז געווען אנגעשריבען נאר צוויי קליינע שורות: „דער הויף־מארשאל האט מיטצו־טיילען, ווילהעלם האהענצאלערן!". אז זיין וויזיט אין ענגלאנד איז פולשטענדיג אוממעגליך, און ער בעט נישט צו מאכען קיין שום שריט צו דער פער־ווירקליכונג פון אזא פראיעקט. ווילהעלם איז בלאס געווארען און שטיל געזאגט:

מיינע ענגלישע קרובים האבען מיך שטענדיג פיינד געהאט... אפילו מיין מוטער, אויך זי האט מיך נישט ליב געהאט.

—*X*—

ספעציאליסטען אין דער יודישער אויטאנאמער געגענד

וויפיל זענען אפגעפאהרען פאר די ערשטע 6 חדשים פון היינטיגען יאהר. — וועלכע פאך-ארבייטער דארפען געשיקט ווערען אין דריטען קווארטאל. — יודיש איז די מלוכה-שפראך

מאסקווע (יט״א). 187 פערשידענע ספעציאליסטען זענען אפגעשיקט געווארען אין דער יודישער אויטאנאמער געגענד פונ׳ם 1-טען יאנואר ביז׳ן 1 יולי פון היינטיגען יאהר, ווי עס איז צו זעהן פון א רשימה, וואס דער „קאמזעט“ האט איצט פערעפענטליכט. פון די 187 זענען 48 מיטגלידער פון דער קאמוניסטישער פארטיי, 24 קאמסאמאלצעס און 115 אומפארטייאישע.

51 פון זיי זענען געקומען מיט פאמיליעס. צוזאמען 152 נפשות. דערין 51 קינדער און 136 יחידים.

לויט זייער נאציאנאליטעט זענען 185 יודען און 2 רוסען.

פון די געקומענע זענען 49 פארטייאישע און אדמיניסטראטיוו - ווירטשאפטליכע טוער (בלויז איין נישט-פארטייאישער), 18 אינזשינירען און טעכניקער, איין אינזשיניער-געאלאג, 24 בוכהאלטערען, 13 מעדיקער, 14 אגראנאמען און 4 אנדערע לאנדווירטשאפטליכע ספעציאליסטען, 4 געריכטס-טוער, 7 פאסט- און טעלעגראף-בעאמטע, 7 קולטור טוער, 2 עלעקטרא-טעכניקער, 1 רענטגען-טעכניקער, 1 וואלד-טעכניקער, 4 מאשיניסטען, 6 ערנעהרונגס-טוער, 1 האנדעלס-טוער, 3 עקאנאמיסטען, 2 טראקטאר-מעכאניקער, 1 מוזיקער 1 יוריסט און אנדי.

פאר׳ן דריטען קווארטאל (יולי-סעפטעמבער), דארפען געשיקט ווערען קיין ביראָ-בידזשאן ארבייטער און ספעציאליסטען: בוי-ארבייטער, האלץ-ארבייטער, עלעקטרא-מאנטערען, מויערער, שניידער, שוסטער, שמידען, מארמאר-שלייפער, שאפערען, בוכהאלטערען, אויטא - מעכאניקער און שוואַרץ-ארבייטער.

אויסער דעם דארפען אפגעשיקט ווערען אין דריטען קווארטאל 160 פאמיליעס פאר די קאלכאזען פון דער יודישער אויטאנאמער געגענד דער פון 1000 פאמיליעס פון אוקראינע, 40 פון ווייס-רוסלאנד, 10 פון מערב-געגענד און 100 פון באקו.

מאסקווע (יט״א) א גרויסער טייל פון פעראנטווארטליכע טוער פון דער יודישער אויטאנאמער געגענד האלטען נישט שטארק פון דער יודישער שפראך, ווי עס איז צו זעהן פון א רייה קארעספאנדענצען אין „ביראָבידזשאנער שטערן“. די יודישע צייטונג, וואס ערשיינט אין בירא-בידזשאן א סך אנשטאלטען און אונטערנעהמונגען פיהרען כאָה אלץ זייער געשעפט-פיהרונגען אין רוסיש. פון 15 יודישע קאלכאזען אין דער געגענד, ווערט בלויז אין 2 געפיהרט די געשעפט-פיהרונג אין יודיש, אין די איבריגע 13 אויף רוסיש. אין א רייה אנשטאלטען און אונטערנעהמונגען, ווי אין דער ביראבידזשאנער פארשטעהערשאפט פון „קאמזעט“, אין דער געגענדליכער פינאנץ-פערוואלטונג אין ארטעלען און פאבריקען, רעדען די מיטארבייטער מיט יודישע בעזוכער נישט אנדערש ווי אויף רוסיש, אפילו אייניגע לעהר-אנשטאלטען וועלען אלע אפיציעלע דיסציפלינען געפיהרט אויף רוסיש.

ס׳איז געווען א פאל, ווען אן אנפיהרער פון א סאוויעטישען אנשטאלט אין ביראבידזשאן האט געמאכט א פארוואורף א מיטארבייטער פון אנשטאלט דערפאר, וואס ער האט פערעפענטליכט א מעלדונג איןביידע ארטיגע צייטונגען, אין דער רוסישער און יודישער. די יודישע צייטונג איז נישט קיין אפיציעלער ארגאן, האט דער שעף זיך געבייזערט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט דערמאהנט דער מאסקווער „עמעס“ די טוער פון ביראבידזשאן, אז יודיש איז די מלוכה-שפראך פון דער יודישער אויטאנאמער געגענד. די צייטונג דערמאהנט אויך דעם בעשלוס פונ׳ם ראיאן-פארטיי-קאמיטעט וועגען צו ציהען צו פעראנטווארטליכקייט די אנפיהרער פון אנשטאלטען און אונטערנעהמונגען, וואס וועלען נישט איינפיהרען די יודישע שפראך אלס פערליכמעכדע אין זייערע אנשטאלטען.

דאס אינטערעסאנטסטע איז, וואס פיל נישט-יודישע טוער פון דער געגענד האבען בעהערשט די שפראך און בענוצען זיך מיט איהר. אזוי, צום ביישפיל, בענוצט זיך מיט דער יודישער שפראך דער שעף פון ביראבידזשאנער מיליטער-טייל ראב א לעט לויט זיין נאציאנאליטעט. ער טרעט אפילו ארויס מיט רעדעס אויף פערזאמלונגען און מיטינגען אויף יודיש. אויף א קאנצערט פון א רויט-ארמייאישען כאר, איז דאס ערשטע ליד פון פראגראם געווען א יודיש פאלקס-ליד.

„עמעס“ שרייבט ווייטער, אז מען מוז פיהרען א טאג-טעגליכען קאמף פאר אדורכפיהרען די נאציאנאלע פאליטיק פון דער פארטיי אין אלע אנשטאלטען, אונטערנעהמונגען און ארגאניזאציעס פון דער יודישער אויטאנאמער געגענד.

דאס איבערווינדען די יודיש-אראבישע געגענזאצען אין א״י דורך געמיינזאמע ווירטשאפטליכע אינטערעסען

כאראקטעריסטישער ארטיקעל פון „גרעיט בריטאן ענד טהע איסט“

לאנדאן (יט״א). דער ווירטשאפטליכער רעדאקטאר פון „גרעיט בריטאן ענד טהע איסט“ פערעפענטליכט אין לעצטען נומער פון דער צייטונג א כאראקטעריסטישען ארטיקעל, אין וועלכען ער זאגט זיך ארויס אפטימיסטיש וועגען די קינפטיגע בעציהונגען צווישען אראבער און יודען אין א״י.

די ידיעות פון די לעצטע וואכען, שרייבט דער אויטאר פונ׳ם ארטיקעל, — קענען די יעניגע, וואס זענען נישט בעקאנט מיט דער פאקטישער לאגע, פיהרען צו אומבעגרינדעטע פעסימיסטישע מסקנות. זיי קענען גלויבען, דאס עס איז איצט מעהר נישט פערהאן קיין שום אויסזיכט פאר א הארמאנישען צוזאמענלעבען צווישען די יודען און אראבער, און אז יעדע האפנונג פאר א צוזאמענארבייט פון ביידע טיילען פון דער בעפעלקערונג פאר דער ווירטשאפטליכער ענטוויקלונג פון לאנד מוז בעטראכט ווערען אלס אן אילוזיע. צום גליק זענען אבער די אונרוהען נישט קיין בעווייז פאר דער אלגעמיינער לאגע אין לאנד. אין איינער פון די וויכטיגסטע אינדוסטריע-צווייגען פון פאלעסטינא, ביי דער פאלעסטינער פאטאש-קאמפ. ארבייטען צוזאמען יודען און אראבער אהן יעדען שפור פון רייבונגען. דאס איז אן ערמוטיגענדער פאקט, וואס קען געגענגעשטעלט ווערען די אינטריגעס פון די אראבישע עקסטרעמיסטען. אויב עס זענען מעגליך בשותפותדיגע ווירטשאפטליכע אינטערעסען אין איטלכע איינצעלנע פאלען, קען מען דערפון דרייסט דרינגען אז דאס איז אויך נישט אונמעגליך אין אלגעמיינע ענינים. סוף-כל-סוף זעהען דאס קלאר די אראבער, פונקט ווי עס זעהט שוין לאנג די נישט-אראבישע וועלט, אז אהן דעם כסדרדיגען צושטראם פון יודישען קאפיטאל און יודישען אונטערנעהמונגס-גייסט, איז זיך נישט פארצושטעלען אזא גרויסער ווירטשאפטליכער אויפשוואונג ווי מיר זענען איצט עדות. די גרויסציגיגע יודישע איינוואנדערונג קיין יוד אין די לעצטע יאהרען איז געווען א ברכה פאר דער גאנצער בעפעלקערונג פון לאנד, האט געהעכערט די פרייזען פון באדען, געגעבען נייע ארבייטס-מעגליכקייטען, אויב זיך בעגרעניצען בלויז צו די צוויי ביישפילען.

וואס די פראפאגאנדיסטען זאלען נישט טענה׳ן, ווערט געזאגט אין ענדע פון דעם ארטיקעל, איז אבער א גרויסע צאהל אראבער נישט אזוי בלינד כדי נישט צו זעהן די ווירטשאפטליכע ברכה, וואס איז א פועל יוצא פון דער יודישער איינוואנדערונג.

1-טע קאנפערענץ פון די ציוניסט. פערבאנדען אין סקאנדינאוויען

קאפענהאגען, (יט״א). אונטער׳ן פארזיץ פון פראפ. הוגא וואלענטין (שטאקהאלם) איז אין קאפענהאגען אפגעהאלטען געווארען די ערשטע קאנפערענץ פון דער לעצטענס געגרינדעטער ציוניסטישער פעדעראציע אין די סקאנדינאווישע לענדער, אין די בעראטונגען האבען זיך בעטייליגט 26 דעלעגאטען פון דענעמארק, שוועדען און נארוועגיען. די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האט רעפרעזענטירט קורט בלומענפעלד, וועלכער האט אויף דער קאנפערענץ געהאלטען א רעפעראט וועגען ציוניזם און ציוניסטישער פאליטיק. צו דער קאנפערענץ זענען אנגעקומען א רייה בעגריסונגען, דערונטער פון ד״ר ווייצמאן. די קאנפערענץ האט ארויסגעשיקט דעפעשען צו די ענגלישע געזאנדטע אין קאפענהאגען, שטאקהאלם און אסלא, אין וועלכע עס ווערט אויסגעדריקט די איבערצייגונג, אז די ענגלישע רעגירונג וועט צוריקשטעלען די רוה און ארדנונג אין א״י און וועט אויספיהרען די מאנדאט-פערפליכטונגען.

א בעריכט וועגען דער הכשרה-טעטיגקייט אין דענעמארק האט אפגעגעבען דער פארזיצער פון ציוניסטישען פארבאנד אין דענעמארק סלאר. דער רעפערענט האט אנגעוויזען, אז באלד נאך דער היטלער-איבערקעהרעניש אין דייטשלאנד האבען די דענישע ציוניסטען פערשאפט אויסבילדונגס-מעגליכקייטען פאר חלוצים פון דייטשלאנד אין דענישע לאנדווירטשאפטען.

די דענישע לאנדווירטשאפטען זענען זעהר צופרידען מיט דער ארבייט פון די יודישע חלוצים. אויך די דענישע רעגירונגס-ארגאנען האבען ארויסגעוויזען פיל פערשטענדעניש פאר די בעדערפענישען פון די חלוצים פון דייטשלאנד. זייט 1933 האבען 586 חלוצים פון דייטשלאנד בעקומען די ערלויבניש צו דערגענצען זייער פאך-אויסבילדונג אין דענעמארק. פון די דאזיגע חלוצים זענען שוין 320 אפגעפאהרען קיין א״י. 53 זענען ארויסגעשיקט געווארען אלס אינסטרוקטארען אין אנדערע לענדער און 213 געפינען זיך נאך אין דענעמארק. די אויסבילדונגס-קאסטען פון יעדען חלוץ בעטרעפען 20 קראנען מאנאטליך. דער רעפערענט האט אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט צו זאמלען די נויטיגע פאנדען, כדי צו דעקען די הכשרה-קאסטען. דענעמארק בעזיצט א הויך-ענטוויקעלטע לאנדווירטשאפט וואס איז בעזונדערס צוגעפאסט אלס אויסבילדונגס-ארט פאר חלוצים.

ראדיא - ווינקעל

דער קאמף מיט די „ראדיא-האזען“.

ווען איינער פאהרט אויפ׳ן ים אהן א פאהן, אהן א ספעציעלען נומער, אהן א ים-קארטע — וויל ער נישט ליידען די הוצאות, וואס זענען פערבונדען מיט אויפהאלטען די פארטען און שיף-איינריכטונגען, אזא מין שיפער, וואס וויל געניסען אויף יענעמס חשבון, ווערט אבער פערפאלגט דורכן געזעץ. ער הייסט א גולן.

ווער עס שמוגעלט סחורות, כדי נישט אפצוצאהלען די גרעניץ — דער פיהרט אן אונערליכע קאנקורענץ, ווארום ער האט נישט די זעלבע הוצאות וואס אנדערע סוחרים. דעריבער פערפאלגט דאס געזעץ אויך איהם.

דאס זעלבע איז נוגע אויך אלע אנדערע צווייגען פון דער מענשליכער טעטיגקייט. די היינטיגע וועלט ווייס טנישט דערפון, אז איינער זאל קאנען אהן שום בעווארענישען זיין פריי פון אלע לאסטען, וואס יעדערער אנדערער האט.

דעריבער — ווער עס בעזולט דעם ראדיא, שטעהט אין דער זעלבער רייה, וואס דער ים-רויבער, אדער שמוגלער. דער חילוק איז נאר אין דעם, וואס די גרויס פון דער רויבעריי איז אביסעל א קלענערע, אבער לויט׳ן געזעץ איז ער פארט דער זעלבער רויבער. און עס איז גאנץ פערשטענדליך. אנדערע לעגען ארײן ארבייט, גיבען אויס גרויסע סומען כדי אוועקצושטעלען קאמפליצירטע אויפגיב-איינריכטונגען און האבען א געהעריג פראגראם, מיט א פאסיגען ניווא, און דא קומען פלוצלונג פרעמדע, וואס עס קאסט זיי גארנישט, און ווילען דוקא געניסען פון די אלע אויפטוען.

וויפיל אזעלכע ראדיא-רויבער עס געפינען זיך ווייסט מען נישט גענוי, פאר דעם אבער איז בעוואוסט, אז אין אלע מדינות שטרעבט דאס געזעץ אויסצוראטען אט די „שטערער פון רוה“ איג׳ם עטער.

לעצטענס האט זיך גאר שטארק גענומען דערצו בעלגיען. די מיטלען, וואס ווערען דארט בענוצט כדי אויסצוראטען די „ראדיא-האזען“, קען מען כמעט אנרופען „א גרויסע אבלאווע“. א חוץ געלד שטראף אדער ארעסט ווערט דארט דער אפאראט קאנפיסקירט, אדער דער „קאנפיסקירטער“ אפאראט בלייבט איבער אויפ׳ן ארט אויף אזא אופן, אז מען קאן שוין פון איהם קיין שום נוצען נישט האבען. ער ווערט בעשעדיגט אזוי שטארק, אז דער פרוב איהם צו נעהמען פערריכטען, וועט ער דיך אפקאסטען א סך מעהר ווי א נייער.

דאך שטעלט זיך דא די פראגע:

צי וואלט נישט גלייכער געווען ווען מ׳וואל דעם קאנפיסקירטען אפאראט פערקויפען, פאר׳ן אפגעלייזטען געלד נעהמען אנ׳א אנאנימעט קארטע און אוועקגעבען זי דעם „ראדיא-האז“?

אזא מין האנדלונג לגבי דעם „בע׳עוולהטען“ ראדיא-האז וואלט מאראליש א סך מעהר געווירקט און ער וואלט גענומען טאקי קויפען א נייעם אפאראט, פון וועלכען ער קאן שוין דערנאך געניסען גאנץ לעגאל...

אויך אין פוילען איז מען שוין צוגעטרעטען צו אנ׳ענערגישען קאמף מיט די ראדיא - האזען אוי טעגליך ווערען אזעלכע געכאפט אין די צענדליגער. מיר ראטען דעריבער תיכף צו פערערעגיסטרירען דעם ראדיא אין פאסט-אמט, כדי א יס-צומיידען גרויסע אונאנגענעהמליכקייטען, וואס קאנען זיך אפילו ענדיגען אויך מיט תפיסה-שטראף.

ראדיא פאר עסקימאסען.

דער קאנאדער ראדיא „קאנאדיען ראדיא קאמישן“ גיט אלע שבת אנ׳אידיציע, וועלכע איז בעשטימט פאר די בעוואוינער פון מזרח-טייל פון די ארקטישע געגענדען, וועלכע פארנעהמען א מיליאן מיט א פערטעל קוואדראט - מייל מיט א גאנץ גרויסער בעפעלקערונג פון דער ווייסער ראסע.

ווי מען גיט איבער, זענען די עסקימאסען פליי סיגע ראדיא-הערערס. די דאזיגע אידיציע ווערט אונגעדולדיג ערווארט דורך די ווייטע הערערס, וועלכע בעקומען אויף אזא אופן גרוסען און ידיעה פון זייערע קרובים און בעקאנטע.

א שטיקעל בעקאנטשאפט...

(שטיפערי) —:— פון ב. קאוונער

קומט צו מיר א יוד און בעט ביי מיר א טובה:

... ווי איהר קוקט מיך אן בין איך א בעוויבטער מענש.

פון די 35 יאהר, וואס איך טראג אויף מיינע אקסלען, זענען שוין 15 מיין ווייב׳ס. די 15 יאהר האט זי צוגענומען ביי מיר.

איך האב דריי קינדער, א בחור און צוויי מיידלעך.

איך בין נישט מעהר ווי א מעקלער פון הייזער. אמאל מאך איך געלד און אמאל מאך איך נישט. אין דורכשניט מאך איך, פונדעסטוועגען, ביי א הונדערטער א וואך.

מיט מיין ווייבעל לעב איך נישט ערגער ווי אנדערע מענער לעבען מיט זייערע ווייבער.

אמאל קושט מען זיך און אפט מאל קריגט מען זיך. און אמאל אין א יובל רייסט מען זיך פאר די האר אויך.

ווי געוועהנליך א מאן מיט א פרוי ביי דער היינטיגער צייט.

וואו שטעהט עס געשריבען, אז א פערהייראטער מאן טאר זיך נישט שלאגען מיט זיין פרוי?

איינמאל, איהר מעגט עס הערען, געה איך מיר אזוי הערען א לעקציע, א בעריהמטער רעדנער האט גערעדט וועגען „מאגען-קראנקהייטען“. האב איך זיך ביי דער לעקציע בעקענט מיט א יונג ווייבעל, וועלכע איז געווען אנגעטאן אין טרויער-קליידער.

קורץ און גוט ארום צוויי א זייגער בין איך אהיימגעקומען.

מיין פרוי האט געווארט אויף מיר. זי איז געזעסען און געצירעוועט קינדערשע זאקען.

— וואו ביזטו געווען אזוי לאנג? — פרעגט זי מיך.

דערצעהל איך איהר די גאנצע געשיכטע אהן היינטער־וועגעלעך. דער אמת איז דער בעסטער ליגען.

האט זי גארנישט געזאגט. זי האט בלויז געזאגט, אז איצט וויל זי מיר גארנישט זאגען, מחמת ס׳איז צושפעט. מארגען וועט זי מיר שוין זאגען, וועל איך האבען צו זינגען און צו זאגען...

און זי האט געהאלטען ווארט. אין אזעלכע זאכען האלט זי אלע מאל ווארט.

אין דער פריה האט זי מיך א נעם געטון אויפ׳ן צימבעל:

— ווער איז זי די פרוי?

— איך ווייס נישט!

— איז זי א שעהנע?

— יא!

— איז זי א יונגע?

— יא!

— איז זי פערהייראט?

— ניין, זי איז אנ׳א.

— האט זי קינדער?

— ניין!

— קיינמאל נישט געהאט?

— ניין!

— ווי רופט מען זי?

— שרה.

— און דער פאמיליען-נאמען?

— איך ווייס נישט.

— האסט זי אפגעפיהרט אהיים?

— יא!

— געווען אין איהר צימער?

— געווען!

— אליין?

— מיר ביידע...

— און זי האט ארונטערגעצויגען די פארהענגלעך, הא? ענטפער וואס איך פרעג.

— יא!

— און זי האט פערשלאסען די טיר?

— יא!

— און דו ביזט געזעסען מיט איהר אויפ׳ן בעט?

— געזעסען!

— איהר האט גערעדט וועגען ליבע?

— גערעדט!

— ביזט אנ׳אויסוואורף!

— בין איך!

דא האט זיך צוברענט א גהינום. זי האט געשריגען. איך האב אויסגעבראכען דאס געשיר פון הויז, שכנים האבען געלאכט און די קינדער האבען דעם טאג קיין לעפעל עסען אין מויל נישט געהאט.

א פאר וואכען האט זי נישט גערעדט מיט מיר: מיך האט עס נישט געארט! פערקעהרט, עס האט מיר הנאה געטון.

איצט רעדט זי שוין מיט מיר. אבער איהר רעדען איז ערגער ווי דער נישט-רעדען.

קום איך אביסעל שפעטער ווי געוועהנליך, זאגט זי, אז איך בין געווען ביי דער אלמנה.

קום איך פריהער מיט א שעה, זאגט זי: „די אלמנה איז אודאי נישט געווען אין דערהיים“.

בין איך פערטראכט, זאגט זי, אז איך טראכט פון שרה׳ן.

בעט זי ביי מיר געלד און איך האב נישט, זאגט זי: „ווי קענסטו האבען, אז דו גיסט אלץ אויס פאר דער אלמנה“.

בין איך אויפגערעגט, זאגט זי: „דיין געליבטע מאכט דיך בערהוזן; דו וועסט נאך שטארבען אין א משוגעים-הויז“.

זינג איך אמאל עפעס א לידעל, זאגט זי: „וואס פעהלט דיר? אז מען האט נאך א ווייבעל ביי דער זייט מעג מען זינגען“.

וויל איך געהן מיט איהר אין טעאטער, זאגט זי: „וואס דארפסטו מיך? האסט דאך א יונגע אלמנה׳לע געה מיט איהר“!

אט אזוי. ווי איהר העט, הערט זי מיך נישט אויף צו יאדען. מיר נעמען די לעבער.

ווייס איך נישט וואס צו טון, ווי איך זאל האנדלען.

בין איך געקומען צו אייך, ווי א פריינט, און איך בעט ביי אייך אט וואס: גיט מיין פרוי א לעקציע אין הלכות דרך ארץ. איך וויל זי אריבערשיקען צו אייך. זאגט איהר, אז זי זאל נישט האבען אזא גרויס מויל און זאל זי זיך נישט אריינמישען אין מיינע פריוואטע אנגעלעגענהייטען.

טוט מיר א טובה!

דער תליון פון עסטרייך, וועלכער האט זיך אליין געהאנגען

האט דערשטיקט און נאכהער פערברענט די קערפערס פון זיין אייגען קינד, און דאס קינד פון שכן. — האט געצוואונגען זיין פרוי אונטערצוצינדען א קופע היי. וואו די קערפערס פון די קינדער זענען געלעגען. — האט זיך מודה געווען אין זיין פערברעכען, נאכדעם ווי זיין פרוי האט אלעס דערצעהלט

עס זענען דאָ געוויס מענשליכע בעסטיעס אין דער וועלט, אָבער אַזאַ טיגער און מענשען־געשטאַלט, ווי עס איז געווען אַלאָיס פירסט, דער תליון פון אַלענמאַרקס, עסטרייך, איז אפילו צווישען תליונים א זעלטענהייט. נישט נאָר האָט ער אויף אַ גאנץ געמיטליכען אופן געהאָנגען איבער הונדערט מענשען, נאָר, ער האָט אויך זיין אייגען קינד, צוליב קריגען אַסעקוראַציע פאַר איהם, מיט זיינע אייגענע הענד אויף א גאנץ געמיטליכען אופן דערשטיקט, און האָט נאָך געצוואונגען זיין פרוי, אַז זי זאָל דעם קערפער פערברענען צוזאַמען מיט אַ צווייטען קינד, וועמען ער האָט אין דער זעלבער צייט דערשטיקט. ווען זיין פרוי האָט זיך ענטזאַגט דעם שוידערליכען פערברעכען צו בעגעהן, האָט ער איהר אויך שיער דערשטיקט, און — זי האָט זיך געמוזט אונטערגעבען און בעגעהן די שוידערליכע טאַט.

פירסט איז געווען אַ „קינסטלער" אין זיין פאַך", ער פלעגט זיך בערימען, אַז ביי איהם צו הענגען אַ מענשען איז אַ קלייניגקייט, ווייל ער איז געווען אַ בריה אין „זיין אַרבייט". ווען ער האָט זיך אַליין געהאָנגען, האָט ער זיך אַרויסגעוויזען פאַר א גרויסען פּאַרטאַטש, און ער האָט געליטען שרעקליכע וועהטאגען איידער זיין העסליך לעבען איז אויסגעלאָשען געוואָרען.

פירסט איז געווען אויסערגעוועהנליך שטאַרק. מיט זיין שטאַרקייט פלעגט ער זיך אַלעמאָל בערימען. ווען די מלחמה האָט אויסגעבראָכען איז ער געוואָרען א סאָלדאַט, און זיין רעגימענט איז געשיקט געוואָרען קיין סערביען. די סערבישע אַרמעע איז געוואָרען בעזיגט, און די עסטרייכער סאָלדאַטען האָבען דאָרטען אָנגעהויבען צו געוואַלטיגען אויף א מערדערישען אופן. די עסטרייכישע אָפיצירען האָבען אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז די יעניגע, וועלכע וועלען אָנגרייפען די עסטרייכער און וועלען געכאַפּט ווערען, זאָל מען זיי אָהן צערעמאָניעס אויפהענגען אויף דעם ערשטען בוים. עס איז אָבער נישט געווען אַזוי לייכט צו קריגען אַ תליון. ענדליך האָט פירסט אָנגענומען דעם אַמט, און — ער האָט זיך שטאַרק אויסגעצייכענט דערביי. דער געוועזענער גוטמוטיגער יונגער פאַרמער איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין א מענשליכער בעסטיע. ביי איהם הענגען עטליכע מענשען, איינעם נאָכ'ן אַנדערען איז געווען אַ קלייניגקייט. און ער האָט געוואונען גרויס „חן" אין די אויגען פון די אָפיצירען; מען האָט איהם פשוט געהאַלטען פאַר אַ „גדול". פאַר דער צייט, וואָס די עסטרייכישע סאָלדאַטען האָבען זיך געפונען אין סערביען, האָט פירסט געהאָנגען איבער הונדערט מענשען, און — ער איז געווען שטאָלץ אויף זיין „אַרבייט". נאָך דער מלחמה איז פירסט צוריקגעקומען אין זיין שטאָט, אַלענמאַרקט, און ער האָט געהאַלטען אין איין דערצעהלען וועגען זיינע „וואונדערבאַרע אויפטואונגען"...

נישט לאַנג צוריק האָט פירסט זיך גענויטיגט אין געלד און ער האָט אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן, ווי אַזוי געלט צו קריגען „אויף אַ לייכטען אופן". זיין פּלאַן איז געווען צו ערמאָרדען זיין קינד, אַ מיידעלע, וועלכע איז געווען פערזיכערט, כדי אָפּצונעהמען געלד פאַר איהר. זיין פּלאַן האָט געלויטעט, אַז ער וועט דאָס קינד דערשטיקען מיט זיינע אייגענע הענד, זי דערנאָך אַרויפלעגען אויף אַ קופּע היי אין זיין שטאַל. ער זאָל דאַן אוועקגעהן, און זיין פרוי זאָל אונטערצינדען דאָס היי. ער האָט אויך געהאַט בעשלאָסען צו טון דאָס זעלבע צו זיין מיידעלע'ס חבר'טע, מיצי פערדערלען.

ווען ער איז מיט זיין פּלאַן פערטיג געוואָרען, האָט ער עס דערצעהלט זיין ווייב. ווען זיין פרוי האָט דאָס דערהערט, האָט זי אויפגעשוידערט. זי האָט געוויינט. זי האָט זיך ביי איהם געבעטען, אַז ער זאָל אַזאַ שרעקליכען פערברעכען נישט בעגעהן. ער האָט זיך אָבער פון איהר אויסגעלאַכט. ווען זי האָט זיך אָבער ענטזאָגט צו בעגעהן דאָס פערברעכען, האָט ער זי אָנגעהויבען אַזוי צו שטיקען, אַז זי איז שיער געפאַלען טויט. דאַן האָט ער זי אָפּגעלאָזען און ער האָט צו איהר אָנגעהויבען צו טענה'ן. געבען אַרגומענטען פאַרוואָס מען דאַרף יאָ די קינדער טויטען.

„דו וועסט טון, וואָס איך וועל דיך הייסען — האָט ער צו איהר געזאָגט. — אויב נישט, דאַן וועסטו צוזאַמען מיט זיי בעגראָבען ווערען אין איין קבר.. דו מיינסט געוויס, אַז צו זעהן אַ מענשען שטאַרבען איז גאָר אַ געוואַלדיגע זאַך. דער אמת איז, אַז דאָס איז גאָרנישט.. איך האָב שוין איבער הונדערט מענשען אויפגעהאָנגען..."

און דאָס זאָגענדיג, האָט ער געלאַכט, זיך געצויצעלט.

די פרוי האָט איהם אָנגעקוקט מיט שוידער, און ווען זי האָט זיך דאָך ענטזאָגט איהם צו העלפען אין דעם שוידערליכען פערברעכען, האָט ער איהר אַ שליידער געטון אויף דער ערד, און ער האָט ווייטער געזאָגט צו איהר:

— עס איז אַ קלייניגקייט צו שטאַרבען.. יעדער מענש מוז שטאַרבען — איינער פריהער און א צווייטער שפּעטער. עס דויערט בלויז עטליכע מינוטען. עס דויערט נאָך ווייניגער, ווען איך דערהרג'ע אימיצען.

— אָבער — האָט זי אויסגעשריגען — אונזער אייגען קינד ערמאָרדען? ווי אַזוי קען דיין הארץ דיר עס ערלויבען? וואו איז דיין מענשליכער געפיהל?... דיין אייגען קינד!...

— וואָס? — האָט ער איהר איבערגעפרעגט איראָניש. וואָס? זאָגסט, אַז איך בין האַרצלאָז? דו האָסט דאָך פונקט אַזוי ווי איך נישט געוואָלט, אַז דאָס קינד זאָל געבוירען ווערען, טאָ וואָס אַרט עס דיך, ווען מיר וועלען פון איהר פטור ווערען? וואָס פאַר אַ נוצען וועלען מיר האָבען פון איהר? מען וועט איהר בלויז דאַרפען געבען עסען. זי וועט קיינמאָל נישט קענען אַרבייטען אויפ'ן פעלד... ז'ערפאַר וועסטו מוזען טון וואָס איך וועל דיך הייסען.

— אָבער — האָט זי איהם געזאָגט — וואָס האָסטו צו אונזער שכנ'ס קינד? פאַרוואָס זאָלסטו די ערמאָרדען?

— אָה, איהר פרויען קענט נאָר רעדען נאַרישקייטען. פאַרוואָס זאָלסטו וועלען לאָזען לעבען דאָס קינד פון אונזער שכן, אין דער צייט ווען דו ביזט שוין צופרידען, אַז אונזער קינד זאָל שטאַרבען!

— ניין, — האָט זי אויסגעשריגען, — איך וויל נישט, אַז די קינדער זאָלען שטאַרבען!

אָבער פירסט האָט זיך אויסגעלאַכט פון איהר, זאָגענדיג, אַז דאָס איז דער איינציגער וועג צו קריגען די פערזיכערונגס־סומע.

פירסט האָט אַרויסגעקוקט דורכ'ן פענסטער און ער האָט געזעהען ביידע קינדער שפּילענדיג זיך.

אין עטליכע מינוטען שפּעטער האָט ער מיט זיינע הענד ביידע קינדער דערשטיקט. זייערע טויטע קערפּערס אוועקגעטראָגען אויף דעם באַרג היי, [illegible] איז דאַן געגאַנגען אויפ'ן פעלד.

און די פרוי האָט דאַן דורכגעפיהרט אַלץ, וואָס איהר מאַן האָט איהר געהייסען דורכפיהרען: זי האָט צוגענומען דעם לייטער, וועלכער איז געשטאַנען נעבען דער קופּע היי, און איז אַרויפגעקראָכען אויף אַ בוים צו קלייבען עפּעל...

ווען די שכנים האָבען דערזעהען דאָס פייער זענען זיי זיך צוזאַמענגעלאָפען און זיי האָבען דערזעהן די פערברענטע קערפערס פון ביידע קינדער. זיי האָבען אָנגעהויבען זיך נאָכצופרעגען ווי אַזוי דאָס האָט פּאַסירט. די פערזיכערונגס־געזעלשאַפט האָט אויך אָנגעהויבען אַן אויספאָרשונג. די פרוי האָט זיך ענדליך מודה געווען. זי האָט אַלץ דערצעהלט מיט איינצעלהייטען. פירסט איז געוואָרען אַרעסטירט און איז אָנגעקלאָגט געוואָרען אין מאָרד. ער האָט זיך ענדליך אויך מודה געווען. ווייסענדיג, אַז ער וועט פער'משפט ווערען צום טויט, האָט ער בעשלאָסען זיך אַליין צו הענגען. ער האָט געמאַכט א שטריק, איהם אַרומגענומען אַרום האַלז און — ער האָט זיך אויפגעהאָנגען. אָבער דער טויט איז צו איהם נישט געקומען אַזוי לייכט, ווי ער האָט גערעכענט. ער האָט געליטען שרעקליכע וועהטאָגען, איידער זיין שרעקליך לעבען איז אויסגעלאָשען געוואָרען.

דער שלום צווישען בערלין און וויען און די עסטרייכישע יודען

ווי ען, (יט"א) אין אַן אַרטיקעל אונטער דער איבערשריפט „פאָדערונגען פון דער שטונדע" בעהאַנדעלט דער אָרגאַן פון ציוניסטישען לאַנדעס־קאָמיטעט אין עסטרייך „די שטימע" די לאַגע פון די עסטרייכישע יודען אין שייכות מיט'ן אָפּמאַך וואָס איז געשלאָסען געוואָרען צווישען דעם דריטען רייך און עסטרייך און קומט צו פאָלגענדע מסקנות:

עס איז זיכער, דאָס די יודען האָבען גענוג סיבות צו זיין בעזאָרגט צוליב די נייע פּאָליטישע ענטוויקלונגען. בלויז די ווירטשאַפטליכע לאַגע גיט זייט אַ לאַנגע צייט אַ גרונד פאַר ערנסטע דאגות. 65 טויזענד פערזאָן געניסען פון די צדקה־אַנשטאַלטען פון דער יודישער קהלה, די פּעראַרימונג פון דער יודישער בעפעלקערונג נעהמט אָן א שרעקענדען אומפאַנג. זייט יאָהרען קען מען זעהן אַ ווירטשאַפטליכען איינשרימפונגס־פּראָצעס וועמענס קרבן עס פאַלט וואָס אַמאָל מעהר יודישע עקזיסטענצען.

אויך די בירגערליכע גלייכבערעכטיגונג פון די יודען ווערט אין די לעצטע יאָהרען אָנגעגריפען פון געוויסע קרייזען, וועלכע וואָלטען דורך די יודישע פערפאָלגונגען דערגרייכען פערשידענע ווייט־געהענדע פּאָליטישע צילען. דאָס קומט פאָר ווען די יודישע רעכט זענען געזיכערט דורך דער קאָנסטיטוציע און דורך די אינטערנאַציאָנאַלע מינדערהייטס־בעשטימונגען. עס איז נישט אונוואהרשיינליך דאָס די דאָזיגע קרייזען וועלען דעם אָפּמאַך מיט דייטשלאַנד פּרובען אויסנוצען אין דער ריכטונג צו בעהאַנדלען די יודען־פראַגע לויט'ן מוסטער פון דייטשלאַנד.

„מיר מוזען דעם דאָזיגען אמת קוקען אין די אויגען און רעכטצייטיג אויפמערקזאַם מאַכען די עפענטליכע מיינונג, דאָס מיר האָבען אויך איצט נישט בדעה צו רעזיגנירען אויף קיין איין אות פון אַלע אונזערע רעכט, וואָס זענען געזיכערט אין דער קאָנסטיטוציע פון דער רעפובליק און לויט די איבערגענומענע אינטערנאַציאָנאַלע מינדערהייטס־התחייבות'ן. מיר ערוואַרטען פון דער עסטרייכישער רעגירונג, דאָס יעדער פערזוך צו בעהאַנדלען די פערשמעלערונג פון אונזערע רעכט, וועט מיט ענטשידענהייט ווערען אָפּגעוואָרפען".

אויך די „נייע וועלט", וואָס ווערט אַרויסגעגעבען דורך ראָבערט שטריקער, שרייבט וועגען דער געפאַהר, וואָס שטעהט פאַר די עסטרייכישע יודען פון צד געוויסע קרייזען, וועלכע וואָלטען וואַהרשיינליך וועלען נעהמען א מוסטער פון דייטשלאַנד פאַר דער יודענפראַגע אין עסטרייך און פיהרט אויס: „עס איז פערהאַן בלויז איין מעגליכקייט צו בעזייטיגען די געפאַהר, דער צוזאַמענשלוס פון אַלע יודען, וועלכע ווילען אָפּהיטען זייער נאַציאָנאַלען כבוד, א געשלאָסענער יודישער פראָנט, וואָס האָט דעם מוט צו קוקען דעם אמת אין די אויגען; מאָביליזירונג פון אַלע כוחות פאַר דעם שוץ פון יודישער עקזיסטענץ, גלייכבערעכטיגונג און צוקונפט".

ר. מלאָד

דאָן־דאָמינגאַ

ראָמאַן

123

האָט מען דעריבער שפּעקולירט אויף דער סימפּאַטיע פון דער בעפעלקערונג, זיי האָבען געוואָלט מער געווינען די איינוואוינער אויף זייער זייט, צוליב דעם האָט מען גענומען איינשמועסען דעם עולם וועגען די אומגערעכטיגקייטען וואָס עס ווערט צו זיי געטאָן מצד דער פעדעראַלער מאַכט, אַז סאַן־פּאַולאָ איז אומגעהייער רייך און יעדער איינוואוינער איז בערעכטיגט צו א פעטען ביסען, וואָס דער שטאַט קען איהם צוטיילען און וואָס עס קומט איהם זיכער...

מען האָט אויך געבראַכט ביישפּילען, אַז ווען בראַזיליען וויל קריגען א הלוואה, צו דעקען איהרע בודזשעטען אָדער הייבען איהר וואַלוטע, קען די נאַציע נישט קריגען, סיידען זי גיט אוועק סאַן־פּאַולאָ אלס משכון.... ..

די איינוואוינער פון דער פּראָווינץ פּאָוליסטאַ האָבען זיך מיט חשק אָנגעכאַפּט אין די ראיות, זיי אליין ווייסען דערפון. דער רייכסטער געגענד פון לאַנד, און אַז די אויסלענדער האָבען אויסגעקליבען סאַן־פּאַולאָ פאַר דעם אינדוסטריעלען צענטער פון דער מדינה, מסתמא ווייסען זיי.. חוץ דעם איז סאַן־פּאַולאָ דאָך דער שליסעל פון פאָלקס־שאַץ־קאַמער: די קאַווע, וואָס אָהן דעם קען זיך בראַזיליען קיין איין טאָג נישט האַלטען אויף די פיס.

די מאַגנאַטען, די קאָנצעסיאָנערען, די איינגעטימער פון די פּלאַנטאַציעס, די פאַבריקאַנטען און אינדוסטריעלער האָבען שטילערהייט געשטיצט די צוגרייטונגען צום אויפשטאַנד מיט די פולע הענד, זיי אַליין האָבען אוודאי נישט געדאַרפט, אַז א פעדעראַלער רעגירונגס־קאָנטראָל זאָל זיך אַריינמישען אין זייערע געשעפטען, און אַז די שטייער־צוטיילונג: פעדעראַלע און פּראָווינציעלע, זאָלען מאַנכעס מאָל [illegible] זייערע פערדינסטען. האָט מען מיטן אויסריד פון פּאַטריאָטיזם — געהאַט א האַנד אין די אונטערנעהמונגען. קיין ספּעציעלע מורא, אַז די אויפשטאַנדען קענען אויסגיין צו זייער שאָדען איז נישט געווען. און אַז פון דעם אויפשטאַנד וועט זיך פאָרמירען א באַרמעלע רעוואָלוציע און וועט פּרובען אַראָפּוואַרפען די, פון זיי אונטערגעצייכענטע אָרדענונג, פאַר דעם איז מען געווען געזיכערט.. אַנ'אויפשטאַנד פון מיליטער, דאָס האָט נישט קיין שלעכטע ווירקונג געגען די מאַגנאַטען...

האָבען זיי פון איין זייט געשטיצט און פון דער אַנדערער — אָפּגעצויגען דאָס געלט פון מאַרק. פון איין זייט צוגעגרייט צו אַן אויסשפּעקולירונג פון דעם שטאַט און פון דער אַנדערער — אַריינגעוואָרפען די בעפעלקערונג אין די גראָבען פון קריזיס. צוזאַמען מיט שטאַט אין די הענט פון גוים, האָבען זיי זיך געלאָזט אין א טאַנץ פון עקספּלואַטאַציע געשניטען די אַרבייטס־צייט און געשניטען די געהאַלטען פון די אַרבייטער, וואָס האָבען בלויז נאָר אין דער דאָזיגער שטאָט זיך דערשלאָגען צו עטוואָס מענשליכערע בעדינגונגען. אין דער איינציגער צייט האָט זיך אָנגעהויבען א פּאַסירונג אויפגעפּעראָטיגטע סחורות אין די אַנדערע טיילען פון לאַנד, וואָס האָבען גענוצט [illegible] אויסאַרבייטונג פאַר זייער געבראַוך. האָט מען אָנגעליפערט די שטאָפען, וואָס האָבען זיך אָנגעזאַמלט לרוב אין די לאַגערן, אַלץ האָט מען אויסגעבריינגט און גענומען פּיל־פאַכיגע פּרייזען.

און אַזוי ווי די בורזשואַזיע איז געווען אויף דער זייט פון די וואָס האָבען צוגעגרייט דעם אויפשטאַנד איז שוין בפירוש די פּרעסע אויך געווען מיט זיי און [illegible] איז שוין לייכט געווען אַריינצוקריגען די בעפעלקערונג וואָס האָט זיך נישט געקענט [illegible] און פעסטשטעלען אויף זייט עס און די [illegible]. נאָר אַזוי ווי מען האָט [illegible] וואָס די נאַציאָנאַלע רעגירונג פערלעצט די [illegible] פּונקטען פון דער קאָנסטיטוציע, האָט מען די דערהויבענע [illegible] פון די העלדישע עלטערען, וואָס האָבען מיט פיר ער און שווער געקעמפט געגען די באַרבאַרען, און זיי האָבען פאַרטייטיגט א וועג, פאַר א פרייע און דעמאָקראַטישע לאַנד, און אַזוי ווי די פעדעראַלע רעגירונג לאַכט זיך אויס פון די אידעאַלען און דער פּרעזידענט פון דער שטאַדט, דר. קאַרלאָס דע קאַמפּאָס, איז אייגנגאַצען מיט דער רעגירונג פון ריאָ דע זשאַנייראָ, און האָט נישט אין זין די אינטערעסען פון דעם שטאַט, — איז דעריבער א יושר מען זאָל זיך פריוויליג אַנשליסען אין די מיליטערישע קאָרפּוסען פון דער סאַן־פּאַולער פּראָווינץ און אַרויסגיין קעמפען מיט ביקס און שווערד געגען די פעדעראַלען, וואָס בעפעסטיגען זיך אומען, אין סאַנטאָס אונטער די גרויע, נעפּליכע פּלעקען, אייגנגעהילט אין בלויע נעפּלען.

„אַ גרעקאָס באַר אַראַראַ" האָט זיך געפינען אין איין שורה מיט די אַנדערע רעסטאָראַנען און קאַפע־הייזער אין א טייל וואָס איז נאָר בעוואוסט געווען פאַר מאַטראָסען און אַרבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט ביים אַנלאָדען און אויסלאָדען שלעפּ־שיפען, און כאָטש דער פּלאַץ האָט געהאַט א בעשטימטען נאָמען, האָט מען עס גערופען „קאַמפּאָ דאַ פּענגאַ", דאָס פייער־פעלד, און עס איז געווען אַרומגערינגעלט פון אַלע דריי זייטען מיט ים, און די פערטע זייט, די טרוקענע, פערבינדעט זיך מיט דער יבשה, אַזוי שוואַך, אַז עס זעהט אויס אַז ווען דער צופלוס פון ים זאָל זיך עטוואָס אויפהויבען, וואָלט זיך דאָס אינזעלע אָפּגעריסען און צוזאַמען מיט די ווייסע שטיינערנע, נידריגע הייזער זיך פערטראַגען ערגעץ אין אַ־יענעם אָקעאַן אַריין.

ביי טאָג איז דער פּאַס ערד, וואָס זעהט אויס ווי א שווימענדיגער בריק פון ערד און שטיינער, כמעט ווי אויסגעשטאָרבען, די שיפען וואָס פאָהרען פערביי צו דעם איינציגען גוואַרושאַ, טראָגען פון זייערע קוימענס, גלאַט אַזוי פון יוצא־זיינען, אפשר וועט זיך עמיצער א מיטפאָהרער בעווייזען, די ברייטע הייזער גליזען זייערע פלאַכע דעכער אונטער דער זון, און די אַראָפּגעלאָזטע שטאָרען איבער די טירען טריקענען זיך פון דער היץ.)

ערשט אין אָוונט ווען די סאַנטאָסער גאַסען פאַנגען אָן צוזאַמענצוגיין ביי די ברעגען פון ים און די עלעקטרישע שילדען אויף די טירען פון די קאַסינאָס שפּילען אַריבער, צינדען זיך דאָ, אין קאַמפּאָ דאַ פּענגאַ אויך אָן די לאַמטערנדלעך — [illegible] ווערען אַרויפגעפּוצט און מען ווייסט נישט פון וואַנען און פון וואָס — שוין שאַרען זיך איינציגווייז און גרופּענווייז מאַטראָסען. מען פּראַלט אויף די טירען, מען שטופּט אַריין דיקע אין דער [illegible] פון סיגאַרעטען־רויך, וואָס זעצט פון איינעווייניג, ווי אין א קעסעל פון האַמף, מען שלעפּט זיך ווייטער און מען זוכט עפּעס בעסערס...

דער „באַר אַראַראַ" האָט זיך נישט מיט קיין שום אַנדער זאַך אויסגעצייכענט פון די באַר־רעסטאָראַנען „פּאָנטאַ דאַ וועגוס", „גלאָריאַ דאַ אַמאָר" און „סיציליאַ". א שילדעל ביי דער טיר האָט אָנגעזאָגט, אַז דאָ ווערען די געסט בעדינט פון פרויען־קעלנערינס, און דער אַ טרעפּאַ האָט געזאָפט געלד פון זייטע קונדען גלייך ווי ער וואָלט עס אויסגעפּאָמפּעוועט פונעם וויין־פּעסעל, ער איז געשטאַנען ביי דער רעגיסטער־מאַשין און כסדר אַרויסגעלאָזט פון פינגער א הייזעריגען קלינג, וואָס איז געקומען פון געזאַלצענער פּיסקייט און נאַסער [illegible]־לופט...

ער האָט געפיהרט זיין געשעפט גענוי און אויסגעצייכענט, ער איז געווען כיטרע און עס נישט אַרויסגעוויזען, ער האָט גוט געקאַנט פון אויסווייניג דאָס אויסזעהן פון יעדען פּאַסירענדען געלד־צעטעל, וואָס איז אַריינגעפאַלען צו איהם אין דער האַנט, גלייך, יעדעם וואָלט געהאַט א בעזונדער פּנים און פאַרב, ער האָט געטריבען ריזיקאַלישע געשעפטען און תמיד מיט יענעמס געלד, דאָס איינציגע וואָס ער האָט געקענט אַריינשטעלען איז געווען — זיין פריהייט, אָבער אויף דער קאַרט האָט ער געשפּילט זעהר פאָרזיכטיג. ער איז געווען אויסגעצייכענט מיט דער פּאָליציי און מיט די אַגענטען פון דער [illegible] פון דער סאַן־פּאַולער געהיימער דינסט ער האָט זיי געקענט דורך־און־דורך און ביי זייער יעדען ווינקעל אין זיין „באַר" האָט ער ביי אַראָפּגעלאָזט די אויגען, גלייך עס וואָלט איהם נישט אָנגעגאַנגען זייער ווירקונג, ער האָט זיי יעדעס מאָל אונטערגעטראָגען די שליסלען פון די קעסטעס פאַר יעדען אין די אויגען, כדי זיי זאָלען זיך איבערצייגען אַז ביי איהם איז נישט פאַראַן קיין קאָנטראַבאַנדע, און אַז ער האָט נישט צו טון מיט די מאַטראָסען כאָטש ער האָט עס געטריבען אין גרויסען פּעקלעך און פאַר יעדען שפּיל זענען עס געווען אַט די, פאַר וועמען ער האָט זיך געהיט.

(פאָרזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג, 20 יולי — א׳ תמוז תרצו

זון-אויפגאנג 3.39 — זון-אונטערגאנג 7.41

דער וואהל-יריד אין לאדז

צווישען די יודישע פארטייען און גרופען הויבט זיך שוין אן

„ארענדאווניק” וועגען די לאדזער וואהלען

דער ענין פון די שטאט-ראט-וואהלען ביי דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז הויבט שוין אן בעקומען מעהר-וועניגער קאנקרעטע פארמען. ס׳הויבט זיך אן אויסצוקריסטאליזירען ווער מיט וועמען ס׳וועט זיך פעראייניגען און וואס פארא גרופען עס וועלען ארויסטרעטען אויף דער יודישער גאס. ס׳דארף דערמאהנען, אז די שאנסען פון די יודען האבען זיך בכלל פערקלענערט, ווייל דער 9-טער וואהל-קרייז דער יודישער וועלכער האט ביי די פריהערדיגע וואהלען געגעבען 10 מאנדאטען גיט דאסמאל נאר 8 מאנדאטען, דער צעהנטער קרייז גיט מיט איין מאנדאט מעהר.

ווען מיר וועלען אנהויבען פון די יודישע ארבייטער, איז קודם-כל שוין בעקאנט, אז

דער „בונד”

וועט נאכ׳ן בעשלוס פון פ. פ. ס. נישט געהען מעהר צוזאמען מיט דער פ. פ. ס. און דייטשער ארבייטס פארטיי, גאר זעלבסטשטענדיג. ס׳ווערען אבער גע פיהרט אונטערהאנדלונגען צווישען בונד און

די לינקע „פועלי-ציון”

וועגען א וואהל-בלאק, צו אזא בלאק וועט וואהר-שיינליך קומען.

ס׳איז אויך שוין בעקאנט, אז

די רעכטע פועלי-ציון און התאחדות

וועלען נישט געהען אין ציוניסטישען בלאק און וועלען גרינדען אן׳אייגענעם וואהל-קאמיטעט, צו דעם דאזיגען קאמיטעט וועלען וואהרשיינליך אויך צוגעצויגען ווערען די פועלי-ציון-אקטיוויסטען. וואס שייך

די ציוניסטען

וועלען זיי גרינדען א וואהל-בלאק, צו וועלכען ס׳וועלען געהערען אלגעמיינע ציוניסטען, מזרחי, יודענשטאטס-פארטיי און וואהרשיינליך די האנד-ווערקער-צענטראלע פון פילסודסקיעגא 69.

די „אגודה”

שטעהט דערוויילע אליין און פיהרט נאך נישט קיין שום אונטערהאנדלונגען מיט קיין שום פארטיי אדער גרופע. הגם, אין די אנפיהרענדע קרייזען פון דער „אגודה” וואלט מען גערן יוידער געזעהן דעמזעלבען בלאק, וואס איז געשאפען געווארען ביי די פריהערדיגע וואהלען און צו וועלכען ס׳האבען געהערט: די „אגודה”, פאלקיסטען, רע-וויזיאניסטען, ווירטשאפטליכער בלאק (קאמבאטאנ-טען, סוחרים און פאבריקאנטען-פעראיינען), אומ-פארטייאישע (אלעקסאנדערער חסידים) און הויז-בעזיצער. אנ׳אנדער גרופע ווידער אין דער „אגודה” איז דאסמאל ענטשידען געגען א בלאק מיט פער-שטעלטע אדער נישט-פער שטעלטע אסימילאטארען, אויך די

פאלקיסטען

וועלען וואהרשיינליך נישט מעהר געהען אין בלאק מיט דער „אגודה” ניכער זענען זיי נוטה אפצו רייסען די אומפארטייאישע פון דער „אגודה” און צו שליסען מיט זיי א בלאק.

מ׳שמועסט אבער, אז

אין... קארלסבאד קומען פאר בעראטונגען

וועגען שאפען דעם אלטען בלאק, ווייל דארט געפינט זיך איצט דער פרעזעס מינצבערג, אדוו. וויינמאן און די פיהרער פון עטליכע ווירטשאפט-ליכע ארגאניזאציעס אין לאדז.

מ׳דארף געדענקען, אז גלייך נאך די שטאט-ראט-וואהלען קומען די

וואהלען צו דער לאדזער קהלה.

מען בעמיהט זיך דעריבער אין די בירגערליכע קרייזען צו שאפען אזעלכע וואהל-בלאקען צום שטאט-ראט, וועלכע זאלען אויך קענען עקזיסטירען צו די קהלה-וואהלען.

* * *

דער „ארענדאווניק” שרייבט, אז ביי די וואהלען אין לאדז וועלען זיך בעקעמפען 2 פא-ליטישע אידעאלאגיעס. א „נאראדאווע” און קאמו-ניסטישע, וועלכע ווערט אונטערשטיצט דורך יודען.

שוין פון עטליכע חדשים, שרייבט דער „ארענדאוניק”, אבסערווירען מיר א פערשטארקטע יודיש-קאמוניסטישע טעטיגקייט, וועלכע וויל אפ-נעהמען לאדז איהר „נאראדאווען” כאראקטער. די שטרייקען, די דעמאנסטראציע פון ערשטען מאי און אזוי ווייטער, דאס זענען סימנים פון דער יודיש-קאמוניסטישער טעטיגקייט. א חוץ דעם האבען די יודען אנגעגרייט לעגענדארע סומען אויף די וואהלען.

ענדעקישע באיובקע מיט׳ן געוו. ראטמאן בעלקא

פריבט אויפרייסען א מיטינג פון די סטרוזשעס

די גאנצע באיובקע אפגעפיהרט אין ארעסט

(א) נעכטען איז אין טעאטער-זאל פון „דאס לודאווי” אויף פושעיאזר 34, פארגעקומען אויף דער איניציאטיוו פון קריסטליכען ארבייטער-פער-איין א מיטינג פון סטרוזשעס, אין וועלכען עס האבען זיך אויך בעטייליגט פארשטעהער פון קלאסען-פעראיין און ז. ז. פ.

דער מיטינג איז צונויפגערופען געווארען מיט׳ן צוועק ארומצורעדען די מאסען-רעדוקציעס פון די סטרוזשעס און האט נעזאלט טראגען א רוהיגען כאראקטער, צוליב דעם, וואס עס זענען געווען פערטרעטען פארשטעהער פון אלע פעראיינען.

נאכ׳ן עפענען דעם מיטינג פון פארזיצענ-דען ליסאיווסקי פון כ. ז. ז. און נאך די רעפערא-טען פון פארשטעהער פון קלאסען-פעראיין און פון ז. ז. פ. האט גענומען א ווארט דער טרויעריג-בעריהמטער געוועזענער ראטמאן פון לאדזער שטאט-ראט, בעלקא.

באלד אין אנהויב, האט מען איהם ווער פון די אנוועזענדע געפרעגט: „צי ער איז אויך א סטרוזש?”.

א פנים, אז די דאזיגע פראגע איז שוין גע-נוג געווען אויף ארויסצורופען אוואנטורעס און טאקי כהרף-עין האט די ענדעקישע באיובקע פון 50 פערזאן, וועלכע זענען מיטגעקומען מיט בעלקא׳ן, גענומען זיך יווארפען אויף די אנוועזענדע עס האט זיך ענטוויקעלט א מורא׳דיג געשלעג אויף מעסער׳ס, קאסטעטען און אנדערע בעריהמטע „פא ראגראפען”. מיט וועלכע די ענדעקישע באיובקעס זענען אזוי טרויריג-בעריהמט געווארען אין אונזער שטאט.

און ווער ווייסט מיט וואס דאס געשלעג וואלט זיך געענדיגט און וויפיל קרבנות עס וואל-טען געווען, ווען נישט דאס וואס עס איז באלד אנגעקומען פאליציי, וועלכע האט דאס געשלעג ליקווידירט און די גאנצע באיובקע מיט בעלקאן אין דער שפיץ אבגעפיהרט מיט פאליצייאישע אויטאס אין אויספארשונגס-אמט.

ערשט נאכ׳ן אבפיהרען די אוואנטורניקעס האבען די ארגאניזאטארען פון מיטינג דערזעהן, וואס עס איז פאקטיש געשעהן, עטליכע פערזאהן זענען געלעגען אין די ווינקלען און געקרעכצט פון די וואונדען וואס זיי האבען בעקומען פון די ענ-דעקישע „פאראגראפען”...

אויך איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די אוואנטורניקעס האבען צובראכען דעם קרוציפיקס, וואס האט זיך געפינען אויפ׳ן פרעזידיום-טיש.

בעת׳ן אפפיהרען די חברה אין ארעסט, האבען זיי ערקלערט צו די אנפי הרער פון מיטינג: מיר וועלען זיך נאך מיט אייך אפרעכנען, נאכ׳ן בעפרייען אונז פון ארעסט.

נאכדעם, ווי עס איז צוריקגעשטעלט גע-ווארען די ארדנונג, איז דער מיטינג נעווארען פערענדיגט. עס זענען אנגענומען געווארען פער-שידענע רעזאלוציעס, און עס איז בעשלאסען גע-ווארען צו ווענדען זיך צום ביסקופ יאשינסקי און אנווייזען זיין עקסעלענץ, וועגען טרויריגען פאל פון צוברעכען דעם צלם.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי” דיר. דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילען פון

פסח׳קע בורשטיין

דריטע וואך פון רעקארד און אויסערגעוועהנליכען ערפאלג

היינט, מאנטאג, 9.15 אוונט

א חתונה אין שטעטל

צו רעדוצירטע פרייזען! פון 54 גר. ביז 2 זל.

מיט׳ן אנטייל פון: באדליא קארעני און יעקב פישער

און א געקליבענעם אנסאמבל. דיר. דוד בייגעלמאן.

אכטונג! מארגען דינסטאג, צום לעצטען מאל „דער ציגיינער”

אכטונג! דאס טעאטער איז ספעציעל ווענטילירט.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

ביידע קרבנות פון דער קאטאסטראפע

אויף גדאנסקא-גאס

געשטארבען אין שפיטאל

(א) ווי מיר האבען שוין נעכטען מיטגעטיילט, איז ביים רוג גדאנסקא און 6-טען שערפיגן פאר-געקומען א שרעקליכע קאטאסטראפע, פון א מאטא-ציקעל און א טאקסובקע, וו עס איז שווער פערוואונ דעט געווארען די פרוי בארבארא טיקער (קאשטשוש-קא 36) און דער 30 יעהריגער באלעסלאוו קאל-קאווסקי, וועלכער האט אנגעפיהרט מיט׳ן מא-טאציקעל.

נעכטען איז אין שפיטאל, טראץ אלע בעמיהונ-גען פון די דאקטוירים נישט געלונגען צו דערהאל-טען ביים לעבען די פערוואונדעטע. די פרוי טיקער און קאלאקאווסקי זענען אין שפיטאל געשטארבען.

דער שולדיגער אין דער קאטאסטראפע. דער שאפער ווירגיליוש קאטשאראווסקי איז נאכ׳ן פער-הער איינגעזעצט געווארען אין ארעסט צו דער דיספאזיציע פון דער אויספארשונגס-מאכט.

גאסען-טענצערקע אין חוה׳ס קליידער

די טענצערין א גייסטיג-קראנקע

(א) די דורכגעהער אויף צלעא 1-טער מאי און לעשנא, זענען נעכטען געווען עדות פון פאל-גענרען פאל.

בעת די גאס איז געווען פול מיט מענשען, האט א פרוי אין די מיטעלע יאהרען, ארויסגעריסען פון זיך די קליידער און גענומען טאנצען אין די מאמע חוה׳ס קליידער.

ווי ס׳האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען, איז די דאזיגע „טענצערין” נישט מעהר און נישט וועניגער ווי א גייסטיג-קראנקע. איהר נאמען איז געווען שווער פעסטצושטעלען, מחמת זי האט נישט געהאט ביי זיך קיין פערזענליכע דאקומענטען. די אנקומענדע פאליציי האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון ציינער און יאסלעס

Piotrkowska 164 tel 114-20.

קייז ארץ-ישראל

גרופענווייז און אינדיווידועל. ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען. פינקטליכע בעהאנדלונג.

אויספלוג קיין

יוגאסלאוויען און אונגארן

אויסלענדישע הנחה-און קוראציע-פעסער. פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט” אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד. ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען אינפארמאציעס ערטיילט

דאס יודישע רייזע-ביורא

Union Lloyd

Piotrkowska 42, tel. 107-87.

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

דעם 23 און 24 יולי ה. י. אמטירט אויף פיעטריקאווער 165 א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 2.

5 עס דארפען זיך מעלדען די, וועלכע זענען גע-געבוירען אין 1915, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען וועלכע האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראס -

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: קאספערקעוויטש, זגערזשער 54; ריכטער, ליסטאפאד 11; זונדעלעוויטש, פעטריקאווער 86; באיארסקי און שאט. פושעיאזד 19; דיטעל, קאפערניקא 26; ליפיעץ, פעטריקאווער 193; קלא-פאטאווסקי, ושגאווסקא 143.

די בויך-טיפוס קראנקהייט פערשפרייט זיך

(א) צוליב די שטארקע היצען האבען זיך פערשפרייט די קראנקהייטען פון בויך-טיפוס. דאס שטאטישע שפיטאל אין ראדאגאשטש האט איינגע-ארדענט א ספעציעלען באראק פאר די דאזיגע קראנקהייטען.

וועגען יעדער קראנקהייט מוז דער הויז-ווירט עוונטועל דער אדמיניסטראטאר מחויב צו מעל-דען, כדי דורכצופיהרען דעזינפעקציעס אין די וואוינונגען, ווי עס טרעפט א פאל פון א בויך-טיפוס קראנקהייט.

מ׳זארגט שוין פאר דער שול-יוגענד!...

ספעציעלע שמועסן וועגען דער וויכ-טיגקייט פון דער גרעניץ-פאליציי”

(א) די שול-מאכט האט אין פערשטענדיגונג מיט דער פינאנץ-מאכט איינגעפיהרט אין שול-פראגראם אויפ׳ן קומענדיגען לערן-יאהר ספעציעלע שמועסען „וועגען דער וויכטיגקייט און צילען פון דער גרעניץ-פאליציי”. די דאזיגע שמועסען וועלען האבען דעם ציל, צו לערנען און צוגעוואוינען די יוגענד צו שיצען דעם מלוכה-אוצר.

צבי מ׳זאגט: אז מ׳זארגט נישט פאר׳ן פסי-כישען צושטאנד פון דער שול-יוגענד.

זונטאג׳דיגע געשלעגערייען

(א) אויף גדאנסקא 92, איז פערוואונדעט געווארען, בעקומענדיג מיט א אייזען איבערן קאפ, דער 30-יעהריגער אנדזשעי פערעק.

אויף 28נטען שיסער-פולק, איז צישטאכען געווארען דער 18-יעהריגער סטעפאן לאיער.

נעבען קאטוילישען בית-עולם אין זאזשעוו, זענען פערוואונדעט געווארען די ברידער כאכולא.

אגן יוזעפאוו איז צומקל׳ט געווארען פון זיין אייגענעם איידעם, דער 60-יעהריגער, ריינהאלד בעקער, אין אלע פאלען האט די פאליציי צונויפ-געשטעלט פראטאקאלען.

זי האָט נישט געוואָלט ווערען זיין כלה

האָט ער התונה־געהאַט מיט איהר שוועסטער, כדי צו נעמען נקמה

טראַגעדיע אויז פאַמיליען־פּלאָנטער מיט שפּאַנענדע פּאַסירונגען, וואָס האָט זיך אנגעהויבען איז לאָדז אוין פערענדיגט אין אַמעריקא

— 2 —

באַרים פערליבט זיך אין מרימ'ען

שוין פון דעם טאָג אָן האָט באַרים נישט אָפּגע־לאָזט מרימען, ער פלעגט יערע פּאַר שעה צוקומען און פערפיהרען אַ געשפּרעך מיט איהר. עס איז איהם שווער אָנגעקומען, ווייל זי האָט געאַרבייט לעבען פּאָטער, און דער פּאָטער האָט זעהר שטאַרק אכטונג געגעבען אויף איהר, אז זי זאָל מיט איהם נישט רעדען, אָבער ער פלעגט זי נישט אָפּלאָזען.

איינמאָל נאָך דער אַרבייט האָט ער זיך געווענ־דעט צו לעווין'ען און צו מרימען:

— אַזאַ שעהן מיידעל מיט אַזעלכע גוטע פע־היגקייטען דאַרף נישט אַרבייטען אַזוי שווער.

לעווין האָט איהם געטריבען פון זיך, אָבער ער איז בעשטאַנען אויף דאָס זייניגע — ער וועט זעהן, אַז מרים זאָל קריגען בעשעפטיגונג אין ביוראָ פון דער פאַבריק, לעבען איהם אלס בוכהאַלטער.

ביידע, דער פּאָטער און מרים האָבען געלאַכט.

— איך וועל אייך לערנען — האָט ער זיך געווענ־דעט צו מרימען — און אין דער צייט פון דער לעה־רע וועט איהר קריגען בעצאָהלט אויך. — האָט ער צו איהר ווייטער גערעדט

און חערצו איז געקומען.

באַרים האָט גערעדט'ט ביים באַלעבאָס פון דער פאַבריק, אַז מרים זאָל אַרבייטען לעבען איהם, פון איהרע קינדער־יאָהרען האָט זי געקאָנט אַביסעל דייטש און אויך חשבון, אריטמעטיקע,, באַרים האָט זיך מיט איהר אָפּגעגעבען, פלעגענט מיט איהר, געוויזען איהר אַלץ, וואָס זי האָט צו טון, און זי האָט גע־תאָט פעהיגקייטען, זי האָט אַלץ בענומען.

באַרים איז געוואָרען פערליבט אין איהר, אַז זי איז געוואָרען דער גאַנצער אינהאַלט פון זיין לעבען, זי איז אויך נישט געווען גלייכגילטיג צו איהם, אָר בער זיין האַלטען זיך פריי, און זיין רעדען ווי אַן־אַפּיקורס, און זיין עסען טריפה זאַכען, האָבען זי צור־ריקגעהאַלטען פון איהם. זי איז, ווי דער פּאָטער, גע־ווען אויסערגעוועהנליך פרום.

עס איז אַריבער אַ האַלב יאָהר צייט, מרים איז געוואָרען אַ גוטער געהילף צו איהם אין פאַבריק. און אין איהם אויך געווען זעהר דאַנקבאַר פאַר זיין אינ טערעס אין איהר. זי האָט שוין געוואָלט צושטימען נאָכצוגעבען די פערלאַנגען פון באַרים'ען, אַז זי זאָל ווערען זיין כלה, אָבער דער פּאָטער איהרער איז אַלץ געווען געגען איהם.

— וואָס איז די פּעולה? — פלעגט דער פּאָטער משנהן מיט מרימען — דו ביסט אַ פרומע מיידעל, און דו ווערסט נישט חתונה האָבען מיט איינעם וואָס איז מחלל שבת און וואָס עסט טריפות! ווי לאַנג איך לעב, וועל איך דערצו נישט דערלאָזען!

איין טאָג אינמיטען דער אַרבייט האָט באַרים געקראָגען אַ טעלעגראַמע פון זיין מוטער אין מינסק באַלד אהיים צו קומען, ווייל דער פּאָטער שטאַרבט, ער האָט זיך אויף גיך געזעגענט מיט אַלעמען און איז געלאָפען צו דער באַהן. ער האָט געטראָפען אין מינסק נישט די היים, וועלכע ער האָט איבערגעלאָזט, דער פּאָטער איז געווען פּאַראַליזירט און געהאַלטען ביים שטאַרבען, און די מוטער אזוי אויך געווען קראַנק, און אַ יונגערע שוועסטער איז געווען קראַנק, און דעם פּאָטערס געשעפטען. אַ גרויסע קראַם, האָט געהאַלטען ביים חרוב ווערען. דער פּאָטער איז גע־שטאָרבען. באַרים האָט זיך גענומען ראַטעווען די היים פאַר זיין מוטער און שוועסטער, ער איז אַליין קראַנק געוואָרען אויף אַ לענגערע צייט, אונטער דער צייט האָט ער צו מרימען אין לאָדז נישט געשריבען עטליכע חדשים זענען אַזוי אַוועק.

ווען ער איז געזונד געוואָרען האָט ער קודם כל געהאָלפען די מוטער און שוועסטער זייערע זיך איינצו־אָרדענען, און דאַן איז ער אַוועק צוריק קיין לאָדז.

ער האָט געקלערט אַז אָט וועט עס זיין אַ ליבע איבעראַשונג פאַר מרימען, ער איז דאָ צוריק. און איצט וועט ער טאַקע זעהען אויסצופיהרען אַז מרים זאָל ווערען זיין כלה. האָט ער אָפּגעמאַכט ביי זיך.

אָבער אַן איבעראַשונג האָט ער געהאַט, באַרים. ער איז באַלד געגאַנגען צו דער פאַבריק און גע־פונען אַן אַנדער בוכהאַלטער אויף זיין אָרט. און מרים איז שוין דאָרט מעהר נישט געווען, זי האָט שוין מעהר נישט געאַרבייט, זי האָט חתונה געהאַט.

באַרים איז אַריינגעלאָפען אין דער פאַבריק צו לעווין'ען, צו איהר פּאָטער:

— איז דאָס אמת?..

— עס איז אמת! — האָט לעווין געענטפערט קאַלט.

אַ צובראָכענער אַ צוקרעכטער פון ענטוישונג, און מיטן גיפט פון אייפערזוכט אין האַרצען, אייבער דעם וואָס אַן אַנדערער האָט געקראָגען מרימען, האָט זיך באַרים אַרומגעשלעפּט איבער די לאָדזער גאַסען, עטליכע מאָל האָט ער זיך נישט צוריקגעהאַלטען, און איז אַוועק צו חנה'ס הויז וואו מרים האָט געוואוינט, ער איז אַריינגעקומען צו איהר מיט טענות:

— סטייטש, איך האָב דאָך דיר אַזוי ליב? פאַר וואָס האָסטו עס געטון?

זי האָט איהם געענטפערט, אַז ערשטענס איז אַליין שולדיג מיט דעם, וואָס ער האָט נישט גע־לאָזט הערען פון זיך ווען ער איז געווען אָפּגעפאָהרען קיין מינסק; און צווייטענס, איז דער מאַן, מיט וועל־כען זי האָט געהייראַט, פיל נאָהענטער צו איהר מיט זיין גאַנצען לעבענסאָרט, ווי ער, באַרים, וואָלט עס געווען.

דאָס האָט באַריסען נישט בערוהיגט, ער האָט גע־בערענג, נאָך מרימען, ער האָט פערלאַנגט פון איהר, צו גטן זיך מיט איהר מאַן און חתונה האָבען מיט איהם.

מרים האָט איהם געזאָגט, אַז ער רעדט ווי אַ משוגענער...

הייראַט מיט איהר שוועסטער כדי צו נעהמען אַן איהר נקמה.

עטליכע מאָל האָבען זיי זיך געזעהען — דער צו־בראָכענער באַרים און די פערהייראַטע מרים; שפּע־טערהייט האָבען זיי זיך געטראָפען. מרים האָט איהם געוואָלט בערוהיגען. ער זאָל זוכען צו פערגעסען זי. און איינמאָל האָט זי צו איהם אַ זאַג געטון:

— האָב חתונה מיט אַן אַנדערער, באַרים, נעהם מיין שוועסטער, ווייסטו, אַז מיין שוועסטער חנה איז פערליבט אין דיר?

באַרים האָט אָפּגעענטפערט מיט שפּאָט אויף זיך אַליין:

— ווילסט מיר געבען דיין קראַנקע שוועסטער אַנשטאָט זיך!

שפּעטער איז דאָס געוואָרען אַ פערביסענער בע־שלוס ביי איהם — יאָ, ער וועט חתונה האָבען מיט דער קראַנקער חנה'לע און וועט דערמיט זוכען צו נעהמען נקמה אין מרימען

אין וואָס די נקמה קאָן בעשטעהן?

אָט אין וואָס!

מרים האָט געהייראַט מיט אַן אָרימען מענשען; וועט ער באַרים, זוכען צו ווערען רייך, און זייענדיג אין איין משפּחה מיט מרימען, אלס דער מאַן פון דער קראַנקער חנה'לען, וועט ער זוכען צו פערמאַטערן מרימען, — פייניגען איהר מיט דעם פערדרוס, וואָס זי וועט אַריינקריגען אין איהר האַרצען, פאַרוואָס זי האָט איהם דעם רייכען באַריסען נישט געהייראַט.

אז ער וועט ווערען אין לאָדז רייך, האָט באַרים פּאַראויסגעזעהען, ער וועט זיך אָקאָרשט נעהמען צום ריכטיגען געשעפט.

ער איז מיט זיינע געדאַנקען געווען אָפּגעהאַרציג צו מרימען. ער האָט עס איהר געזאָגט, און ער האָט עס איינמאָל אייך איהר פּאָטער געזאָגט:

איך וועל חתונה האָבען מיט דער קראַנקער חנה'ן צו נעמען נקמה אָן דער געזונדער מרימ'ען...

זיי האָבען געמיינט, אַז דאָס רעדט ער סתם אַזוי נאַרישע רייד.

דער פרומער פּאָטער פון די צוויי טעכטער, מרים און חנה, האָט צוגעשטימט, אַז חנה זאָל ווערען אַ כלה פאַר באַרים'ן, כאָטש באַרים איז געווען אַן „אַפּיקורס", ווי ער האָט זיך אָנגערופען. ער האָט געוואוסט, דער פּאָטער, אַז קיין אַנדער שידוך וועט זיך חנה'ן נישט מאַכען. זי איז אַ קראַנקע און גאָר נישט קיין שעהנע. און מרים האָט אויך געווירקט אויפ'ן פּאָטער, אַז ער זאָל צושטימען, עפּעס האָט זיגעהאַט אַ גאַנץ מאָדנעם פערלאַנג, אַז באַרים זאָל בלייבען אין זייער פאַמיליע.

באַרים ווערט רייך, אָבער ער איז פער־ליבט אין מרימ'ען און חנה'לע ליידט.

די חתונה צווישען באַרים'ן און חנה'ן איז פאָר געקומען אויף אַ שטייגער ווי באַרים וואָלט נישט גע ווען דער חתן, נאָר אַ גאַסט אויף דער חתונה. ער האָט געפּאָלגט אַלץ וואָס מען האָט איהם געהייסען טון, אָבער אַליין איז ער געווען זעהר אומעטיג און האָט שוין אויסגעקוקט, אַז די חופּה זאָל אַריבער וואָס שנעלער.

באַלד נאָך דער חתונה האָט זיך באַרים גענומען צו געשעפטען. ער האָט פאַר קיין פאַל נישט געוואָלט הערען די עצות פון זיין שווער און פון פריינד ווע־גען זוכען ווידער אַ שטעלע אלס אַ בוכהאַלטער. האַנ־דעל — אָט צו דעם האָט איהם געריסען.

(ווייטער — מאָרגען).

גוט מאָרגען!

דאַנציג פערגינט נישט...

זייט די גרויסע היצען, איז אונזער „געטרייער לעזער" איינגעטרוקענט געוואָרען, מ'זעהט איהם נישט אויף דער ליכט־שיין. מיר האָבען איהם טאַקע אויסגעקוקט, מיר האָבען געוואָלט הערען זיין מיי־נונג וועגען אַ גאַנצע רייה געשעהעניש פאַר דער לעצטער צייט. געוויס וועט האָט ער זיך ערשט געגעבען די מעשה מיט דעם שחיטה־פערבאָט אין דאַנציג, האָט איהם אַ ריהר געטון.

— לעולם — הויבט אָן אונזער שטענדיגער לעזער — האָב איך געהאַט בעשלאָסען חעם גאַנצען חודש תמוז, נישט צו קומען אין רעדאַקציע, וואָרום תמוז איז אַ סעזאָן אויף משוגעים, און איך בין נאָך חלילה נישט געריהרט אויפ'ן קעסטעל... איך ווייס וואָס איך רעד, אויף די חכמים פון זשוטעזווע גע־זאָגט:

אַ גאַנצען תמוז האָב איך נישט געוואָלט קו־מען אין דער רעדאַקציע, כ'האָב מיך נישט אריינ־געמישט אין די וואַהלען. כ'האָב נישט גענומען קיין וואָרט וועגען דער שטעלונג פון די פּ. פּ. ס. בנוגע דעם סאָציאַליסטישען בלאָק. כ'האָב אויך נישט געזאָגט קיין חעות די ציוניסטען און די פּאָל־קיסטען וועגען יאָ בלאָק, נישט בלאָק — תמוז נישט!

ליידענדיג אָבער געבטען דעם בעשלוס פון דאַנציגער סענאַט וועגען חעם שוין איינגעפיהרטען שחיטה־פערבאָט, האָב איך מיך נישט געקענט איינ־האַלטען און האָב געמוזט קומען כאַפּען אַ שמועס מיט'ן רעדאַקטאָר.

— נו, וואָס זאָגט איהר, רעדאַקטאָר לעבען צו זיי, האַ?

— צו וועמען? צו די פּ. פּ. ס.?

— ניין, נישט די פּ. פּ. ס. מיין איך.

— וועמען דען?

— נו, זיי, וואָס קענען אונז נישט פערגינען.

— אהאַ, די ענדעקעס, זיי קענען נישט פערגי־נען, וואָס מיר אָטעמען נאָך?

— ניין, נישט די ענדעקעס! איך מיין זיי, די דייטשען ימח שמם!

— די דייטשען? נו יאָ. דאָס איז דאָך נישט קיין נייעס, זייט היטלער איז געקומען צו דער מאַכט — פערגינען זיי אונז נישט דעם ביסען, וואָס מיר לעגען אין מויל.

— נישט דאָס מיין איך, נישט דעם ביסען.

— נאָר וואָס מיינט איהר?

— איך מיין די מעשה דאַנציג, טאָמער האָט אונ־זער סיים און סענאַט אָנגענומען אַ שחיטה־פער־באָט, טאָמער האָבען מיר אין פּוילען געהאַט איין איינציגע „חכמת". וואָס האָט געזאָגט: „פריהער בעטויבען און האָט דערויף געקומען די הסכמה פון די גרעסטע „גאונים" און „תלמידיסטען", ווי גלח טשעטשאַק א. אנד. „גאונים". ס'איז שוין אַלץ פּיקס און פּערטיג, מ'גרייט זיך שוין דעם געזעץ איינצו־פיהרען אין לעבען פון 1־טען יאַנואַר 1937, קאָנען אונז די דייטשען נישט פערגינען און כאַפּען אונז אַיים די בכורה. דאַנציג האָט זיך מסדים געווען און „הוק־שטוק" פערעפענטליכט דעם געזעץ און טאַקי שוין איינגעפיהרט דעם שחיטה־פערבאָט. אין דאַנ־ציג טוט מען שוין איצט „בעטויבען". ס'איז נאָר אַ פראַגע — זאָגט אונזער „שטענדיגער לעזער" — ווען דער דייטש טוט איצט „בעטויבען"!...

יעקע גנב, אפילו דעם שחיטה־פערבאָט לאָזט ער אונז אויך נישט בעקומען...

אָב—נעק

לאָדזער יונגערמאַן פערהאַלטען אויף די רומענישע גרעניץ

ער האָט געוואָלט פאָהרן אויף „גאַפּע" קיין ארץ־ישראל

(א) די לאָדזער פּאָליציי האָט בעקומען אַ ידיעה פון דער רומענישער פּאָליציי, אַז אויף דער רומענישער גרעניץ האָט מען פערהאַלטען דעם 17־יעהריגען לעאָן שוואַרצבאַרד, בעת ער האָט געפּרובט אַריבערגעהן אומלעגאַל די רומענישע גרעניץ.

שוואַרצבאַרד אנז מיט עטליכע טעג צוריק אוועק אָן קיינעמ'ס ידיעה פון דער היים, און האָט געהאַט בדעה צו שמוגלען זיך אויף גאַפּע קיין ארץ־ישראל, צוליב דעם האָט ער געפּרובט זיך דורכ־שמוגלען די רומענישע גרעניץ.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע

האָט זיך איבערגעצויגען און נעמט אָן

פּיעטריקאָווער 161, טעל. 245־21

פראָנט דריטער שטאָק

פון 11 פריה ביז 3 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוונט.

זונטאָג פון 8—11 בייטאָג.

פאַר פרויען אַ בעזונדער וואַרטע־זאַל

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן

די וואַהלען צום יודישען וועלט־קאָנגרעס אין לאָדז

שוין דעם קומענדיגען זונטאָג קומען פאָר די וואַהלען צום יודישען וועלט קאָנגרעס איז אונ־זער שטאָט, אויף דער לעצטער זיצונג פון דער לאָדזער עקזעקוטיווע צוזאַמען מיט'ן ראַיאָן קאָ־מיטעט איז ברייט אַרומגערעדט געוואָרען דער אופן פון אַדורכפיהרען די וואַהלען ווי אויך די פּראָפּאַגאַנ־דע הן אין לאָדז און הן אין דער וואָיעוואָדזטווע נאָך אַ דיסקוסיע אין וועלכען עס האָבען זיך בע־טייליגט די ה"ה: ד"ר אריה טאַרטאַקאָווער. ל. לוי־זאָן. ד"ר יושעוויאַנסקי, ד"ר קרויש, נ. ליכטענ־שטיין, ארצי, ד"ר לעמבערגער (זד. וואַלע) און ש. שיין, ל. ראָזענבערג איז בעשלאָסען געוואָרען דאָס די לאָדזער עקזעקוטיווע וועט פערוואַנדעלט אין הסכם מיט'ן וואהל רעגולאַמין אין אַ וואַהל קאָ־מיסיע. דער סעקרעטאַריאַט פון דער לאָדזער עקזע־קוטיווע אַרבייט אויס אַ גענויען פּלאַן פון די וואַהלען אין לאָדז. די לאָדזער עקזעקוטיווע וועט דורך כפעציעלע פּלאַקאַטען געבען צו וויסען דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז וועגען די וואַ ל־ אין לאָדז ווי אויך אָנווייזען די אַדרעסען פון די וואַהל לאָקאַלען, בכדי ערמעגליכען די יעניגע וועל־כע געפינען זיך צוליב זונטאָג מחוץ דער שטאָט ווערט אויך איינגעאָרדענט וואַהל לאָקאַלען אויף די הויפּט זומער וואוינונגען אַרום לאָדז ווי קאָלומנע און ווישנאַיע גורא און אומגעגענד.

די לאָדזער עקזעקוטיווע ווענדעט זיך צו דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג זיך מאַסענוויין צו בעטייליגען אין די וואַהלען זונטאָג דעם 26. ד. ח.

ווי אַזוי וועהלט לאָדז צום יודישען וועלט־קאָנגרעס?

דער סעקרעטאַריאַט פון וואַהל קאָמיטעט אין לאָדז האָט אויסגעאַרבייט פאָלגענדען פּלאַן צו די וואַהלען צום יודישען וועלט קאָנגרעס אין לאָדז.

די וואַהלען אין לאָדז הויבען זיך אָן 9 אַ זייגער אין דער פריה ביז 9 אָוונט. וואַהל רעכט האָט יעדער יוד פון 18 יאָהר אָן (געבוירען אין 1917) יעדער וועהלער מוז ביי זיך האָבען אַ אָפיציעלען דאָקומענט ווי: אַ פּוילישען פּאַס, אָדער אַ מיליטער ביכעל. אַ מעטריקע, ביכעל פון דער „אובעז־פּיעטשאַלניע", דאָקומענטען מיט פאָטאָגראַפיעס בע־שטעטיגט דורכ'ן ראַבינאַט אָדער קהלה, יעדער וועה־לער, קומענדיג אין וואַהל לאָקאַל לויט זיין דאָקו־מענט און באַנדעם ווי ער וועט אַריינגעצויגען אין דער וועהלער רשימה וועגדעט ער זיך צום פאָרזיצער ווי ער בעקומט אַ קאָנווערט וואו ער דאַרף אַריינלייגען אַ נומער פון אַ ליסטע. ווי בעקאַנט זענען די וואַהלען דעמאָקראַטישע אין יעדען וואַהל לאָקאַל וועלען זיך געפינען די אַלע ליסטעס איינגעטראַגען אין דער הויפּט וואַהל קאָמיסיע אין וואַרשע לויט איהר נומער די וואַהלען קומען פאָר אין פאָלגענדע לאָקאַלען:

פאַר באַלוט און אַלטשטאַט: ראַט פון די פּראַ־פעסיאָנעלע פעראיינען, פּעריק יאַסעלעוויטש 16, קליינהענדלער פאַראיין לימאַנאָווסקיעגאָ 26. קליינ־הענדלער פעראיין זגערזשער 38. סוחרים פעראיין נאַד לודקאַ 8. קליינהענדלער פעראיין אַגראַדאַ־וואַ 10. פאַר'ן צענטער שטאָט: „התאחדות", זאַ־וואַדזקאַ 12. ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע שרודמיע־סקאַ 29. „מזרחי" זאַכאַדניאַ 63. פּועלי ציון, פּיעטריקאָווער 83. גורדוניה זשעראָמסקיעגאָ 31. קבוץ בורוכאָוו לעשנאַ 41 בני ציון רזשגאָוסקאַ 7 און ויתקניה קילינסקיעגאָ 86. אין אַלע ענינים דאַרף מען זיך ווענדען צום וואַהל קאָמיטעט פּיעטרי־קאָווער 86.

רעזיגנאַציע פון סען. היימאַן־יאַרעצקי

אלס פּראָטעסט פון פּוילישען טעקסטיל־פערבאַנד

דער סענאַטאָר, היימאַן־יאַרעצקי, האָט אַריינ־געשיקט אַ בריף צו דער פערוואַלטונג פון פּוילישען טעקסטיל־אינדוסטריע־פערבאַנד אין לאָדז מיט פאָל־גענדען אינהאַלט:

אין צוזאַמענהאַנג מיט מיין טעטיגקייט אלס סענאַטאָר, צוליב וועלכען עס איז פאָרגעקומען דער אינצידענט, וואָס האָט גורם געווען די בעציהונגען מיינע צו געוויסע פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע ענינים.

נישט ווילענדיג, אַז פּאָליטישע קאָנסעקווענ־צען זאָלען גורם זיין צו בעשווערען מיין טעטיג־קייט אלס פּרעזעס פון פּוילישען טעקסטיל־פערבאַנד האָב איך דעם כבוד צו לעגען דעם מאַנדאַט אלס פּרעזעס פון דער פערוואַלטונג פון דערמאַנטען פעראיין.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

היינט און פאָלגענדע טעג!
דער גענידאַלער יודישער זינגער און אַקטיאָר
Józef
SCHMIDT
אין דעם הערליכען פילם א. נ.
„פערקויפטע שטימע"
אָנהויב 4 אַ זייגער נאָכמ.

ספּאָרט־בעוועגונג

ערב דער אָלימפּיאַדע

די אָלימפּיאַדע אין בערלין קומט ענדליך פֿאָר. די דייטשען האָבען פּלאַנירט א גרויסע אַרבייט, אַז די אָלימפּיאַדע זאָל זיין וואָס אימפּאָזאַנטער און מיט מעהר פּאָמפּע. זיי האָבען געמוזט פּלאַנירען א גרע־סערע אַרבייט, צוליב דער אַגיטאַציע, וועלכע איז געפֿיהרט געוואָרען אין פֿאַרשידענע לענדער, אַז די אָלימפּיאַדע זאָל ניט פֿאָרקומען אין א לאַנד, וואו די פּראַקטיקע איז להיפוך די אידעע פֿון דער אָלימ־פּיאַדע.

הגם די היטלעריסטען האָבען צוגעפֿיהרט, אַז די היי־יאָהריגע אָלימפּיאַדע, זאָל דאָך פֿאָרקומען ביי זיי אין לאַנד, וועט זי נישט האָבען די בעדייטונג, וועלכע ס'האָבען געהאַט די פֿריהערדיגע אָלימפּיאַ־דעס אין פּאַריז, אַמסטערדאַם, לאָס אַנדזשעלאָס און נאָך פֿריהער.

פֿעהלט די בעגייסטערונג, ס'פֿעהלט דער אידעי־אישער צוגאַנג צו דעם גאַנצען ענין און די אָלימ־פּיאַדע וועט אין גאַנצען פֿאַל פֿאַרוואַנדלט ווערען אין בעסערע אָדער ערגערע ספּאָרטפֿאַרמעסטונגען אויף דעם גרויסען סטאַדיאָן.

וואָס שייך טוריסטען און געסט, וועלכע זאָגען זיך שטענדיג אין צעהנדליגער טויזענדער צונויפֿ־געפֿאָהרען אויפ'ן אָרט, וואו ס'קומט פֿאָר די אָלימ־פּיאַדע, וועט אייך דאָס מאָל נישט זיין דאָס זעלבע וואָס שטענדיג, אויך דאָס מאָל וועלען זיך טויזענ־דער און טויזענדער ערליכע דעמאָקראַטען, אַנ־דיענגער פֿון דער ספּאָרט־בעוועגונג אָפּהאַלטען פֿון פֿאָהרען צו דער אָלימפּיאַדע, אויסדריקענדיג אַזוי אָרום זייער שאַרפֿען פּראָטעסט געגען נאַציזם און געגען די מוראדיגע פֿאַרפֿאָלגונגען אין דעם דאָזיגען לאַנד, נישט רעדענדיג שוין הערפֿון, אַז יו־דען וועלען בכלל צו דער אָלימפּיאַדע נישט קומען. ס'האָבען זיך שוין אפילו געהערט שטימען וועגען דעם, אַז די אָלימפּיאַדע וועט האָבען א דעפֿיציט און דאָס היטלערישע פּראָפּאַגאַנדע־מיניסטעריום האָט שוין אָנגעזאָגט, אַז אויב ס'זאָל טאַקי פּאַסירען אַזאַ פֿאַל און די אָלימפּיאַדע זאָל געבען א דעפֿיציט וועט דאָס זיין די שולד פֿון די יודען.

דאָס קאָן אונז אָבער נישט אָפּשרעקען, מיר וועלען אונזער שטעלונג צו דער אָלימפּיאַדע נישט ענדערען — מיר די יודען פֿון דער גאַנצער וועלט, וויפֿיל געפֿעלט זאָל נישט דראָהען, די דייטשע יודי־שע בעפֿעלקערונג.

די מפּלה פֿון דער אָלימפּיאַדע וועט זיין דער זיג פֿון דער דעמאָקראַטיע, דער זיג פֿון דער ערליכער און איהדעאישער ספּאָרט־בעוועגונג.

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פֿאַר טריפּער, סיפֿילים און הויט־קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פֿון מענער־שוואַכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234־12
נעמט אָן פֿון 8—11 נאָכמ. און פֿון 6—8 אָוונד,

אָלימפּיאַדע אונטער'ן צייכען פֿון האַקענקרייץ
דייטשע יודען איז א פֿערלעגענהייט

בערלין. (יט"א) לויט דעם בעפֿעהל פֿון דעם נאַצי־קאָמיסאַר פֿאַר בערלין ד"ר ליפּפּערט מוזען אין דער צייט פֿון דער אָלימפּיאַדע אַלע הייזער זיין דעקאָרירט מיט דעם רייכס־פֿלאַג און מיט דעם אָלימפּיאַדע פֿלאַג. אַזוי ווי יודען טאָרען נישט, לויט די נירענבערגער געזעצען אַרויסהענגען דעם רייכס־פֿלאַג, וואָס איז פֿאַרבונדען מיט א האַקענקרייץ, זענען זיי איצט אין אַ פֿערלעגענהייט. ווי מען רעכענט, וועט מען ערלויבען יודען אַנשטאָט דעם רייכס־פֿלאַג אויסהענגען דעם בערלינער שטאָ־טישען פֿלאַג, אויף וועלכען עס איז נישטאָ קיין האַקענקרייץ.

אויף אַ קאָנפֿערענץ פֿון דייטשע ספּאָרט־פֿיה־רער האָבען אַרישע רעדנער אָנגעוויזען, אַז נאָך דער אָלימפּיאַדע וועט דער ראַסען־פּרינציפּ בילדען דעם יסוד פֿון דייטשען ספּאָרט.

געשלאָסען די קאָנפֿערענץ פֿאַר יודישער סאָציאַלער הילף
געשאַפֿען א קאָנטאַקט צווישען די יודישע סאָציאַלע הילפֿס־טוער אין פֿאַרשידענע לענדער

לאָנדאָן (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פֿון דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנפֿערענץ פֿאַר יו־דישער הילפֿס־אַרבייט איז אויסגעהערט געוואָרען א רעפֿעראַט פֿון דר. קאַרפּף פֿון ניו־יאָרק (מיט־גליד פֿון דער עקזעקוטיווע פֿון דער יודישער אַגענץ) וועגען דער גרויסע אינטערנאַציאָנאַלער קאָנפֿערענץ פֿאַר סאָציאַלער אַרבייט און די ספּעציעלע יודישע פּראָבלעמען.

דעם לעצטען רעפֿעראַט האָט געהאַלטען פּראָף. וואַראָנסקאַ פֿון ירושלים „וועגען סאָציאַלער אַרבייט און געמיינשאַפֿטען אין א"י. די רעפֿערענטין האָט געגעבען א בילד פֿון דער סאָציאַלער אַרבייט אין א"י און האָט דערביי אונטערגעשטראָכען, דאָס אַלע זעלבסטפֿאַרמען אין א"י זענען דורכגעדרונגען מיט דער אידעע פֿון כלל־אַרבייט. אויך די סאָציאַלע הילפֿס־טעטיגקייט ווערט אָנגעפֿיהרט דורך דער גע־מיינשאַפֿט און נישט דורך יחידים. אויך די נייע איינוואַנדערער פּאַסען זיך צו צו די נייע לעבענס־פֿאָרמען פֿון געמיינשאַפֿטען.

עס זענען דאַן אויסגעהערט געוואָרען בעריכטען וועגען די פֿערהאַנדלונגען פֿון די אַרבייטס־גרופּען פֿאַר „ווירטשאַפֿטליכע הילף און יודעראויפֿבוי" יו־גענדהילף און ערציהונג, „סאָציאַלע אַרבייט און אויסוואַנדערונג", „פֿאַכבילדונג און אומשיכטונג". עס איז בעשלאָסען געוואָרען דאָס אין 4 יאָהר אַרום, ווען עס וועט פֿאָרקומען די 4־טע אינטער־נאַציאָנאַלע קאָנפֿערענץ פֿאַר סאָציאַלע אַרבייט, זאָל זיך אויך צונויפֿקומען א קאָנפֿערענץ פֿון יודישע סאָציאַלע טוער און שוין איצט איינשטעלען אַ קאָנ־טאַקט צווישען די יודישע טוער אויף דעם געביט פֿון סאָציאַלער הילף אין אַלע לענדער. די קאָנ־פֿערענץ איז געשלאָסען געוואָרען מיט אַ רעדע פֿון ד"ר קאַרפּף, וועלכער האָט אָנגעוויזען אויף דער וויכטיגקייט פֿון איינשטעלען דעם קאָנטאַקט צווישען די יודישע סאָציאַלע טוער אין די בעזונ־דערע לענדער.

די אויסוואַנדערונג פֿון די יודען אין בייערן

בערלין (יט"א) דאָס בייערישע אינערן־מיני־סטעריום האָט איצט פֿאַרעפֿענטליכט א בעריכט וועגען דער אויסוואַנדערונג פֿון בייערן אין יאָהר 1935, פֿון וועלכען עס איז צו זעהן א שטאַרקען וואוקס פֿון דער יודישער אויסוואַנדערונג. אין יאָהר 1931 און 1932 זענען אויף 126 אויסוואַנדערער וואָס האָבען אַנגעגעבען בקשות זיי ערלויבען מיט־נעהמען זייערע קאַפּיטאַלען געווען 22 יודען) אין יאָהר 1933 זענען דערלאַנגט געוואָרען בקשות פֿון 650 עמיגראַנטען: קאַנדידאַטען מיט א קאַפּיטאַל פֿון 9,1 מיליאָן מאַרק, דאָס יאָהר 1934 האָט גע־געבען כמעט א גלייכע צאָהל אויסוואַנדערער מיט א קאַפּיטאַל פֿון 9.7 מיליאָן מאַרק, אין יאָהר 1935 זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען 600 אויסוואַנדע־רונגס־ערלויבענישען מיט א קאַפּיטאַל פֿון 11,9 מיליאָן מאַרק. יודען און נישט־אַריער האָבען אויס געמאַכט 90% פֿון די אויסוואַנדערער. יודען האָ־בען אין דער ערשטער ריה אויסגעוואַנדערט קיין א"י, דאַן די פֿאַראייניגטע שטאַטען, פֿראַנקרייך, ענגלאַנד, איטאַליען, דרום־אַפֿריקאַ און דרום־אַמע־ריקאַ. אין יאָהר 1933 זענען ס'רוב יודישע אויס־וואַנדערער געווען פֿון נירענבערג און פֿון די פֿריאַנ־קישע געביטען. שפּעטער האָט זיך פֿאַרשטאַרקט די יודישע אויסוואַנדערונג פֿון מינכען און אַפּשר־בייערן.

NOWE PRAWO
WEKSLOWE i HANDLOWE
opracował L. Lewandowski, sędzia Sądu Okręgowego, Wydział Handlowy.
Wydawnictwo Księgarni Łódzkiej „Czytaj", ul. Prez. Narutowicza 2.

פֿוסבאַל־מייסטערשאַפֿטען פֿון פּוילישען מכבי־פֿערבאַנד

אין ראָוונא האָבען זיך אָנגעהויבען די פֿוס־באַל־מייסטערשאַפֿטען פֿון פּוילישען מכבי־פֿער־באַנד, אין טורניר נעמען אַנטייל חשמונאי (לעמ־בערג), מכבי (וואַרשאָ), חשמונאי (לצק) און חשמונאי (ראָוונאָ).

אין ערשטען טאָג פֿון די מייסטערשאַפֿטען האָט דער וואַרשאָוער מכבי בעזיגט חשמונאי (לעמ־בערג) 1:2, חשמונאי (ראָוונא) האָט בעזיגט חשמונאי (לוצק) 1:5.

די פֿוסבאַל־מייסטערשאַפֿט האָט בעקומען פֿון די יודישע קלובען דער ראָוונער חשמונאי.

מעטשען וועגען אַריינגעהען אין דער ליגע

סקאַדראַ (וואַרשאַ) — אוניאַ (לובלין) 0:4
בריגאַדאַ (טשענסטאָכאָוו) — ל. ט. ס. ג (לאָדז) 0:1
א. ק. ס (שלעזיען) — גריף (טאָרן) 4:5.
קראַקאָוויאַ — פּאָגאָן (סטרי) 0:3
וו. ק. ס. (ווילנא) ווארמיאַן גראַיעוואָ 0:4
ר. ק. ס. (פּשעמישל) — פּאָלאָניאַ (לעמבערג) 0:2 (0:2)

פּוילישע אָלימפּישע רעפּרעזענטאַנץ
בעזיגט די אונגאַרישע מאַנשאַפֿט פּעבום

שבת האָט די פּוילישע אָלימפּישע פֿוסבאַל־רעפּ־רעזענטאַנץ בעזיגט אין וואַרשאַ די אונגאַרישע גוטע מאַנשאַפֿט פּעקוס מי 1:3.

נעכטען האָט די פּוילישע אָלימפּישע פֿוסבאַל־רעפּרעזענטאַנץ געשפּילט אין לאָדז מיט דרעזדענער מאַנשאַפֿט. די פּוילישע מאַנשאַפֿט האָט געשפּילט אין א געענדערטען צוזאַמענשטעל. דער רעזולטאַט איז געווען 4:4.

פּוילישע שווים־מייסטערשאַפֿטען אין טשענסטאָכאָוו

שבת און זונטאָג זענען אין טשענסטאָכאָוו פֿאָרגעקומען די פּוילישע שווים־מייסטערשאַפֿטען, די האָבען אַנטיילגענומען שוימער פֿון גאַנץ פּוי־לען, פֿון די יודישע מאַנשאַפֿטען האָט אַנטיילגענומען נאָר דער ביליצער „הכח". יעמענס שווימער האָ־בען פֿאַרנומען זעהר גוטע ערטער, פֿון זיי האָבען זיך אויסגעצייכענט אין דער ערשטער רייהע פּרל. דאַ־ווידאַוויטש. וועלכע האָט אין דער אמת'ען דערגרייכט די מייסטערשאַפֿט אין הונדערט מעטער־שוימען דרייסטיל, די ריכטער האָבען אָבער אַנערקענט דעם זיג פֿאַר פּרל. בראַטאַניולאַ פֿון אַזיס, וואַרשאָ, דער ביליצער הכח האָט אָפּגעגעבען אַ פּראָטעסט געגען דער דאָזיגער ענטשיידונג, ווייטער האָבען זיך פֿון ביליצער „הכח" אויסגעצייכענט פּרל. קריט־לער, ווייטער קראַמער און זעלינגער

ר. אײזראַעל

אויסגעלײטערטע נשמות
סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פֿון יודישען לעבען

77

אין דעם טאָן איז געפֿיהרט געוואָרען דאָס געשפּרעך צווישען סאָניען און ראַווסקין, וועלכער האָט אין דער צייט אינגאַנצען פֿערגעסען וועגען דער וויזיט. וואָס ער האָט היינט אין אָוונד געהאַט ביי זיך אין דערהיים, וועגען דעם וויזיט, וואָס קען אַריינברענגען א גאַנצע ענדערונג אין זיין לעבען. איצט איז ער געוועזען גליקליך. דאָס אינטימע גע־שפּעך מיט סאָניען, דער צוטרוי, וואָס זי האָט האָט צו איהם, האָט איהם געגעבען די גרעסטע האָפֿנונגען. אַז ער וועט זיך מעהר שוין נישט צו־שיידען מיט סאָניען און אַז ער קען שוין מיט איהר אָנהויבען צו רעדען וועגען די געפֿיהלען, וואָס נורטעווען אין זיין נשמה און האַרץ. אויך דאָס האָט דאָך געקענט אַריינברענגען אַן ענדערונג אין זיין לעבען און דעמאָלס וואָלט ער געקענט ווערען אַ גאַנצער מענש, מיט די גליקליכע מענשען צוגלייך. ער האָט זיך אין האַרצען צוגעזאָגט, אַז אויב ער זאָל געפֿינען אין לעבען זיין אָפּשטאַמונג, אויב ער זאָל וויסען פֿון וואַנען ער איז געקומען און צו וועמען ער געהער, און פֿון דער אַנדערער זייט ווידער זאָל סאָניע איהם פֿערשטעהן, וועט ער זיין גאַנץ לעבען ווידמען דעם יודישען כלל, וועלכער וועט קענען מיט איהם דיכפּאָנירען. ער האָט אין זיך געפֿיהלט גענוג כוחות דערצו, ער איז גע־ווען גענוג שטאַרק אין זיין כאַראַקטער, אַז ער זאָל זיין צוזאָג ערפֿילען.

אין דער דאָזיגער שטימונג האָט ער זיך גע־זעגענט שפּעט אין אָוונד מיט סאָניען, וועלכע האָט איהם שטאַרק געדאַנקט פֿאַר אַלץ, וואָס ער האָט היינטיגען אָוונד פֿאַר איהר געטאָן.

ערשט איצט, ווען זי איז געבליבען ביי זיך אין צימער, ווען זי האָט בעוויזען זיך אָפּצו־טרייסלען פֿון דעם שווערען קאָשמאַר, האָט זי זיך ערשט פֿערטראַכט דערויף, וואָס מיט איהר איז פֿאָרגעקומען. זי האָט זיך דערמאָהנט מיט וואָס פֿאַרא פֿאָרשלאַג דער פּריץ מאַריאַן איז געקומען צו איהר. ווען פֿאַר איהרע אויגען האָט זיך אויפֿ־געוועקגעשטעלט דאָס פּרצוף פֿון דעם אויסגעלאַ־סענעם פּערשוין, האָט זי שוין אויפֿגעציטערט. זי האָט זיך דערמאָהנט:

— פֿריילין זאַמעלפֿעלד, — האָט מאַריאַן גע־זאָגט, — איך בין געקומען צו אייך ווי אַ גוטער פֿריינד.

— דאָס וואונדערט מיך זעהר — האָט זי גע־ענטפֿערט. — לויט מיין מיינונג, האָט איהר מיר נישט געדאַרפֿט זיין קיין גוטער פֿריינד. בכלל וואונדער איך זיך, ווי אַזוי איהר האָט זיך גע־נומען די דרייסטקייט צו קומען אַהער צו מיר, ווי־סענדיג, אַז איך וואוין דאָ איינע אַליין.

— טאַקע דערפֿאַר בין איך אַהערגעקומען, טאַקע ווייל איהר וואוינט אַליין. אַנדערש וואָלט מיין וויזיט קיין שום זין נישט געהאַט.

שוין דער דאָזיגער ענטפֿער איז סאָניען נישט געפֿעלען געוואָרען. זי האָט שוין דערפֿון אַרויס־געפֿילט, צו וואָס דער אויסוואורף שטרעבט און צוליב וואָס ער איז אַהערגעקומען סאָניע האָט זיך שוין איצט בעמיהט צו זיין וואָס נעהנטער ביי דער טיר, כדי צו קענען אין נויט גען מאָמענט צו קענען אַרויס פֿון צימער. אָנגעהערט וועגען דעם יי געון פּריץ, האָט זי זיך שוין איבערגענוג, אַזוי א זי האָט געהאַט א גרונד מורא צו האָבען פֿאַר דעם מאָדנע וויזיט.

— איך בין גאַרנישט געקומען נעמען מיט געוואַלד, — האָט מאַריאַן געזאָגט, זעהענדיג סאָ־ניעס פֿערלעגענהייט.

— אי דערכען, אַז איהר זענט אַ דזשענטעלמען פֿון די אַדעליגע און איהר זענט בכלל נישט אַהער־געקומען עפּעס נעהמען.

דאָס איז אָנבעלאַנגען נאָר פֿון אייער הסכם און גוטען ווילען.

— אויב אַזוי, — איז סאָניע געוואָרען דרייס־טער, — מוז איך אייך זאָגען, אַז איך בין שטאַרק אומצופֿרידען פֿון אייער איצטיגען וויזיט און האַלט איהם פֿאַר פֿולשטענדיג איבריג.

— און איך האַלט, אַז ער איז פּונקט אין דער צייט. קודם־כל וויל איך אייך אָנזאָגען אַ גוטע בשורה. איך רעזיגניר פֿון דעם געלד, וואָס מיין פֿריינד זאַוואַדזקי האָט אייך פֿאָרגעלעגט פֿאַר בע־פֿרייען דעם דאָזיגען תלמודיסט פּישקאַ אייערען, אַזוי אויך וועט ער מיט מיין ווילען בעפֿרייט ווערען.

סאָניע האָט אַבסאָלוט נישט גענומען ערנסט דאָס, וואָס מאַריאַן האָט צו איהר גערעדט. זי האָט נאָר געשטרעבט דערצו. אַז ער זאָל וואָס שנעלער פֿערלאָזען איהר צימער. אַלץ איבעריגע איז איהר אפֿילו נישט געגאַנגען אין קאָפּ אַריין. דאָס דער־מאָהנען דעם נאָמען פֿון פּישלען אין צוזאַמענהאַנג מיט זיין בעפֿרייט ווערען, האָט זי אויף א מינוט פֿאַראינטערעסירט.

— ווייסט איהר עפּעס וועגען דעם קאָנקרעטעס? דער מילדער טאָן פֿון סאָניען האָט דעם פּריץ אינגאַנצען ענטוואָפֿענט.

— וואָס הייסט אויב איך ווייס? ווער דען זאָל דאָס וויסען? איך בין געווען ביים אויספֿאָרשונגס־ריכטער און ער האָט מיר בפֿירוש ערקלעהרט, אַז ער האָט נישט קיין שום ממשות'דיגע בעווייזען געגען פּישקאָן און ער וועט איהם סוף־כל־סוף מוזען בעפֿרייען, ווען אפֿילו ס'זאָלען נישט ענט־דעקט ווערען די אמת'ע פֿערברעכער.

— איז דאָס נישט אייער פֿערדינסט דערביי?

— יאָ, מיין פֿערדינסט. איך האָב דעם ריכטער ערקלערט, אַז ער איז גערעכט און מסכים געווען, אַז מ'זאָל איהם בעפֿרייען. און ווייסט איהר צוליב וועמען איך האָב דאָס געטאָן?...

סאָניע האָט געשוויגען. זי האָט אפֿילו נישט געוואָלט פֿרעגען ווייטערדיג, אַז עס וועט קומען אַ באַנאַלער און ציניישער ענטפֿער. איהרע געדאַנקען זענען איצט געווען פֿאַרנומען דערמיט צו דערגעהן צו דאָס, וואָס מאַריאַן אזשעלאָווסקי זאָגט איז אמת אָדער נישט. אויב יאָ, וועט זי דאָס ערשטע מאָל אין איהר לעבען האָבען דערגרייכט דעם ציל, וועלכען זי האָט זיך געשטעלט. דאָס ערשטע מאָל אין איהר לעבען וועט זי האָבען געהאַנדעלט ווי אַ דערוואַקסענער און רייפֿער מענש, דערביי וועט בעפֿרייט ווערען אַ פֿאַלק פֿון אַ בלבול, און אַן איינצעלנער מענש פֿון שווערע, שווערע ליידען.

— ווייסט איהר צוליב וועמען איך האָב דאָס געטאָן? — האָט מאַריאַן נאָכאַמאָל איבערגעפֿרעגט, זעהענדיג, אַז סאָניע האָט נישט געענטפֿערט אויף זיין ערשטער פֿראַגע.

— ניין, איך ווייס נישט, — האָט סאָניע גע־זאָגט — און דאָס איז אויך נישט אינטערעסאַנט. איהר האָט דאָס געדאַרפֿט טון דערפֿאַר, ווייל עס ליידט אַן אומשולדיגער מענש און צו דעם דאַרף קיינמאָל נישט דערלאָזט ווערען.

(המשך קומט)

טעאַטער, מוזיק און פּערוויילונג
(קאָמוניקאַטען)

שטורמישער ערפאָלג פון פּסחיקע בורשטיין אין „א חתונה אין שטעטל"

די גאַסטשפּילען פון בערימטען אַמעריקאַנער סטאַר פּסח'קע בורשטיין אין „ראָזמאַיטאָשטשי", געהט מיט'ן גרעסטען ערפאָלג.

די אָפּערעטע „א חתונה אין שטעטל", וואָס געהט איצט אין „ראָזמאַיטאָשטשי" מיט פּסח'קע בורשטיין אין דער טיטעל-ראָלע, געהערט פון די בעסטע פון פּסח-קע בורשטיינס רעפּערטואַר, זי איז רייך אין עכט-אָרי-גענעלע מוזיק, — אמת'ע יודישע נגינה, שפּאַנענד אין אינהאַלט און האָט אַ שלל פון דינסטען, רייכסטען און פיינסטען הומאָר און סאַטירע.

פון שטאָטישען טעאַטער

היינט 8.30 אָוועגד ווערט געשפּילט „זאַמאַך" מיט סטעפאַן יאַראַטש" אין דער הויפּט-ראָל.

אין סטאַשיץ-פּאַרק

היינט 9 אָוועגד ווערט געשפּילט „מאַנזש אַ דוואָרך זשאָנאַך".

ג. באַגאַטעלאַ

היינט 8.45 אָוועגד ווערט געשפּילט „ראָסקאָשנאַ דזשעוטשינאַ".

ראַדיאָ-פּראָגראַם

6.03 מוזי (פּליטען), 6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), 7.20 ידיעות, 11 פּאַרמיטאָג-קאָנצערט פון פּלי טען, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 באַלעט-מוזיק, 12.55 שמועס פאַר אַרבייטער, 1.05 מיטאָג-ידיעות, 3.27 לאַר-זער בערזע, 3.30 ווירטשאַפטליכע ידיעות (פון וואַרשא), 3.45 „אַנ'אַלטע מעשה", שמועס פאַר קינדער, 4 פּאָפּולע-רער קאָנצערט פון וואַרשאָווער פילהאַרמאָנישען אָר-קעסטער, 4.45 שמועס פאַר קראַנקע, 5 קאָנצערט, 6 מו-זיק (פּליטען), 6.15 פּליטען, 6.35 רעקלאַמע-קאָנצערט, 6.50 אַקטועלער שמועס, 7 זעלנערישע אוידיציע, 7.30 פּערוויילונג - קאָנצערט, 8.30 פעליעטאָן, 8.45 אָוועגד-ידיעות, 8.55 אַקטועלער שמועס, 9 פּוילישע טענץ, 9.30 שאָמישעפּאָלקס-מוזיק, 10.10 ספּאָרט-ידיעות, 12.25 מו-זיק. אוידיציע (פון ווילנע).

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אָוועגד

אינזשיניער פון דער לאָדזער עלעקטראָווניע
בּאַגעבריהט זיך בעת אַנ'עקספּערטיזע

(א) אין כעמישען לאַבּאָראַטאָריום פון דער לאָדזער עלעקטראָווניע, האָט זיך בעת אַנ'עקספּער-טיזע אָבּגעבריהט דער אינזשיניער אַנטאָני כאַר-וואַצקי: דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר האָט איהם ערטיילט די ערשטע הילף.

היינטיגע שבת—לאָלא פאָלמאַ אין „העלענאָוו"

נאָך דעם קאָלאָסאַלען ערפאָלג פון איהר לעצטען אויפטריט וועט די בעריהמטע יודישע פאָלקסזינגערין און אַרטיסטין לאָלא פאָלמאַן אויפן פערלאַנג פון פּובּליקום אויפטרעטען מיט נאָך אַ איינציגען קאָנצערט אין פּאַרק העלענאָוו היינטיגען שבת דעם 25. ד. ח. 8,45 אָוועגד אין איהר שלאַ-גער פּראָגראַם פון די נייעסטע לידער, און קאָנ-צערט וועט אויך אַנטיילנעמען דער סימפאָנישער אָרקעסטער אונטער דער ליטונג פון פּאָפּולערען דיריגענט ס. פּיעטרושקא.

אויסגעבראָכען אַ שטרייק פון די באַלוטער טיכער-וועבער

נעכטען איז אויסגעבראָכען אַ שטרייק ביי די באַלוטער טיכער-וועבער. אויף דער פערזאַמלונג וואָס איז פאָרגעקומען אין ליין-וועבער-מייסטער-פעראיין בזשעזשינער 7 איז געוועהלט געוואָרען אַ שטרייק-קאָמיטעט.

וועגען שטרייק איז בעשלאָסען געוואָרען מיט-צוטיילען דעם אַרבייטס-אינספּעקטאָר און די האַנ-דעל-און אינדוסטריע-קאַמער אין לאָדז.

געוואָלט זיך אָפּברענען און בעקומען אַ זון-שטאָך

(א) אויפ'ן פרייען פעלד אויף יאַנעראַלסקאַ-גאַס, האָט בעקומען אַ זון-שטאָך די 20-יעהריגע וואַלעריאַ בּאַרטאַשאַק. אין אַ שווערען צושטאַנד איז זי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע שטערונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליז
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוועגד.
זונטאָג און חגאות פון 9—12.

גראָיסער דאָפּעלטער שלאַגער-פּראָגראַם!
מאָנומענטאַלע עפּאָפּיי.
אין דער הויפּט-ראָל
Madlen Carroll
„די וועלט געהט פאָרווערטס"
JADWIGA SMOSARSKA, M. ZNICZ, BRODNIEWICZ
אין די הויפּט-ראָלן:
„DWIE JOASSIE" (2

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.
נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו.

א מיכטיגער
פּערקויפער
בעקאַנט אין דער פאַרבען- און כעמי-קאַליען-בראַנזשען מיט געהעריגע רעפע-רענצען, ווערט זאָפאָרט געברויכט. אָפּערטען אין אַדמינ. אונטער „Farby".

ראָהמאַשינען (Draparki)
סיסטעם Rekord און Union
צו בעקומען אין דער מעכאַנישער שלאָסעריי און שווייסעריי פון
E. MOTYL
ŁODŹ, POMORSKA 37
tel. 248 06
ווי אויך זעמטליכע מאַשינען-רעפּאַראַטורן און ספּעציעל פאַר שאָכטעל-מאַכער, בּוכבּינדער און ליניר-מאַשינען.

ווייכטיג פאַר אַלע!
דראָגעריי
בראַמבערג
8 — לאָדז — 8
צעגעלניאַנאַ
טעלעפאָן 255-09.
טריקאָטאַזש-פּוהרים טריקאָ-עטיקעטען
שטרומף-פאַבריק. שטרומף-באַנדעראָלען
וועש-פאַבריק. פערשיד. עטיקעטען און מוסטער
קאָנפעקציאָנערען טיטען-עטיקעטען
שניידער-מייסטער מאָס-ביכער
בעקער-מייסטער ברויט-צעטלען
בריפּבויגען, קאָנווערטען, רעכנונגען און אויך חתונה-קאַרטען צו ביליגע פרייזען.

הרייגע אַנאָנסען!
1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

צו פערקויפען אַ 9-ער הענדשקע-מאַשין פון זאָפאָרט, אין גוטען צושטאַנד. צו ערפאַהרען ביי ליכטענשטיין, קאַמיענאַ 20 וואוינונג 25.

דאָס ביי-ערפּעבטע יודישע אָפּטיק-געשעפט

„OPTICUM"
28 פּיעטריקאָווער 28
בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע ברילען, בינאָקלען, אַלערליי צילינדער-גלעזער, קאָמ-בינירטע גלעזער, טערמאָמעטערס.
אַלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
פ'וועהרן אויך אויספיהרט זעטסל, רעפּעראַטורן סינקטליך און רעאָל. — געדענקט די אדרעס:
28 פּיעטריקאָווער 28.

היטען איילער געזונד
קענט איהר נאָר, ווען איהר וועט עסען די געשמאַקע מיטאָגען אין בעוואוסטען היגיענישען רעסטאָראַן פון הערמאַן לעווינסקי, פּילסודסקיעגאָ 39, פראָנט צווייטער שטאָק. טעל. 169-94.

אכטונג! ווער עס וויל האָבען די עלעגאַנטסטע היטען צום זומער-סעזאָן אויך Hückel ווי אויך די בעסטע יודישע היטלעך, טוכענע, סאַמעטענע, זיידענע צו ביליגע פרייזען. אויך אַלע אַרט שילער-היטלעך בעקומט איהר נור אין בעוואוס-טען הוט-געשעפט „Szerlauns" פּיעטריקאָווער 10. קומט און איבערצייגט אייך! שבת איז מיין געשעפט געשלאָסען.

פרייע פּאָסטענס
איך זוך אויף דער פּראָווינץ אַ צושניידער פון טריקאָ-וועש, דערזעלבער מוז אויך קענען קאַטלען. צו מעלדען זיך פּילסודסקיעגאָ 51, ביי קאָטשקע'ן פון 3—2 און פון 8—9 אָוועגד.

עס איז נויטיג אַ קוואַליפיצירטע שפּולערין צו סוויטערס. פּאָמאָרסקאַ 18, פּאַרטער.

לאָקאַלען
צו פערדינגען אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר 1 אָדער 2 פּערזאָן, סאָליר און בעקוועהם, ביי איידעלע מענשען. פּאָלוד-ניאָוואָ 11, קרישטאַל.

איך זוך אַ גרויסע שטוב און אַ גרויסע קיך אין צענטרום שטאָט, 1-טער שטאָק אָדער פּאַרטער: צו ערפאַהרען ציגעל-גאַס 22, אין קאָלאָניאַל-געוועלב.

2 מעבלירטע צימערן זאָפאָרט צו פערמיטען. אינפאָרמאַציעס ביים ווירט לאָדז, לימאַנאָווסקיעגאָ 90.

פערשידענעס
ס'ווערט אָנגענומען 3 יונגעל צו לערנען אַרבייטען אויף טריקאָטאַזשען רונדמאַשינען געגען צוזאָגונג פאַר'ן אויסלערנען. צו ערפאַהרען 11. ליסטאָ-פּאַדאַ 43, אין דער טריקאָטאַזש-פאַבריק.

PrywatnePogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę
bez przerwy.

רעטשניצע
פאַר וועבערישע-קראַנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוועגד.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוידאָקטאָ פון 11-1 און פון 5-7 אָוועגד.
א בעראַטונג 3 זל.

ד"ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען — אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

DR. MED.
L.Pikielny
UROLOG
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און אורין-קראַנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אָן פון 4—7 נאָכמיטאָג
צוריקגעקעהרט.

הילף און רפואה פאַר ברוך-קראַנקע

רופּטורען) אויף פּראָווינקעל, נופּעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאַר פערקרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פּלייצעס און שמערצהאַפטע פּלאַט-פיס. דאָס ליידען איז נישט צו פערנאַכלעסיגען, ווייל די פאָלגען זענען פאַר'ן לעבען ביטער און גע-פעהרליך. דורך מיין מעטאָדע ערפונדענע ספּע-ציעלע גומי=הייל-באַנדאַזשען, וועלכע האַלטען צו די גרעסטע פערנאַכלעסיגטע געפער-ליכע ברוכען און בעזייטיגען ראַדיקאַל מיט גאַראַנטיע אַהן בלוטיגע אָפּע-ראַציע. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל-אָפּאַראַטען און גאָרסעטען געגען אַלערליי פערקריפּלונגען, פערקרימטע פּלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פּלאַט-פיס. פאַר אַמפּו-טירטע אינוואַלידען אַמעריקאַנישע קונסט-פיס (סאָלאָן-אַרבייט).
ביים אָראָפּלאָזען זיך פון מאָגען, קישקעס, געבירט-מוטער, עמפּפעהל איך ספּעציעלע הייל-באַנדאַזשען לויט דעם סיסטעם פון פּראָפ. ד"ר גלענאַרד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאַנץ פּוילען פון אוניווער-זיטעטס-פּראָפעסאָרען אנערקענט
ספּעציאַליסט Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30-יעהריגער פּראַקטיק אין וויען, דייטשלאַנד און לעמבערג, נעמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און 3 ביז 7 אָוועגד
אין לאָדז, פּילסודסקיעגאָ № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קראַנקע ביי מיר איז אונבעדינג נויטיג.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוועגט זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אַסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגי-שען קליניק אין פּאַריז.
ספּעצ. פאַר פרויען - קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפט).
ספּעצ. פון היילען אונפרוכטבאַרקייט.
נעהמט אָן אין לאָדז
פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170-03
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 4—8 אָוועגט

מעהלערען וועלכע ענדערען נישט פּרינציפּיעל דעם אינ-האַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרו-קען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַ-ציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט אָהן איבעררייס

אַבּאָנאַמענטס-פּרייז:
אין לאָדז — 4 זלאָטעס א חודש מיט אַפּטראָגען אַהיים.
אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד — 7 זלאָטעס א חודש; אַמעריקא — 2 דאָלאַר א חודש.

אין טעקסט — 40 ג. פרייטאָג און ערב יו"ט — 60 גר. פאַר אַ מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפּאַלטען. נעקראָלאָגען: 20 גראָשען אַ מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפּאַלטען). קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גראָשען. אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט.

אַנאָנסען-פּרייז:
פאָרן טעקסט — 18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט — 24 גר.
נאָכן טעקסט — 12 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט — 18 גר.
פאַר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפּאַלטען.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.